

**BIULETYN
POLSKIEGO TOWARZYSTWA
BADAŃ NAD WIEKIEM OSIEMNASTYM**

Nr 19

2015

POLSKIE TOWARZYSTWO BADAŃ NAD WIEKIEM OSIEMNASTYM

powstało w roku 1996

Towarzystwo jest członkiem
Société Internationale d'Étude du Dix-huitième Siècle
www.isecs.org

Adres: ul. Nowy Świat 72, p. 125
00-330 Warszawa
www.wiekosiemnasty.pl

Nowy numer konta:

Bank Przemysłowo-Handlowy (BPH), 97 1060 0076 0000 3380 0006 4404

**WALNE ZEBRANIE CZŁONKÓW ORAZ ZARZĄD APELUJĄ
O TERMINOWE REGULOWANIE SKŁADEK CZŁONKOWSKICH**

od 2013 r. w kwocie 70 zł;

Członkowie emerytowani oraz studiujący 40 zł

Biuletyn redaguje: Michał Zwierzykowski
e-mail: mzwi@amu.edu.pl

Okładkę projektował Mateusz Chachulski

WSPOMNIENIA O ZMARŁYCH CZŁONKACH TOWARZYSTWA

Śp.

Barbara Czwóróg-Jadczak
(12 listopada 1947–16 stycznia 2015)

16 stycznia 2015 r. przedwcześnie zmarła Profesor Barbara Czwóróg-Jadczak, dyrektor Instytutu Filologii Polskiej Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie (od 2009 r.), kierownik Zakładu Historii Literatury Polskiej (od 2001 r.).

Barbara Czwóróg-Jadczak ukończyła studia magisterskie w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie w 1970 r. Po odbyciu stażu, w 1971 r. otrzymała etat asystenta w Katedrze Historii Literatury Polskiej II UMCS, kierowanej przez prof. Marię Grzędzielską. Od 1973 r. kontynuowała pracę w Zakładzie Historii Literatury Polskiej, którego kierownikiem była prof. Alina Aleksandrowicz. W 1979 r. obroniła pracę doktorską poświęconą twórczości Anny Mostowskiej, napisaną pod kierunkiem prof. Aliny Aleksandrowicz. Kolokwium habilitacyjne, którego podstawą była dysertacja *Klasyk aż do śmierci. Twórczość literacka Franciszka Wężyka*, odbyło się w 1995 r. Barbara Czwóróg-Jadczak od 1999 r. zatrudniona była na stanowisku profesora nadzwyczajnego UMCS. Wypromowała 2 doktorów oraz wielu magistrów i licencjatów filologii polskiej.

Barbara Czwóróg-Jadczak przez 45 lat zawodowo związana była z UMCS, jednakże utrzymywała kontakty z innymi ośrodkami akademickimi w kraju. Odbyła staże naukowe w Uniwersytecie Warszawskim, w Instytucie Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk w Warszawie oraz w Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie. Aktywnie uczestniczyła w ogólnopolskim życiu naukowym, referując wyniki swoich badań na konferencjach oraz zebraniach naukowych. Należała do Członków Założycieli Polskiego Towarzystwa Badań nad Wiekiem Osiemnastym.

Barbara Czwóróg-Jadczak zajmowała się literaturą XVIII i XIX w. Ważnym obszarem Jej badań była twórczość Franciszka Wężyka, któremu poświęciła monografię *Klasyk aż do śmierci. Twórczość literacka Franciszka Wężyka* (Lublin 1994), książkę *Franciszek Wężyk — poeta zapomniany* (Lublin 1994) oraz liczne publikacje naukowe. Skupiała zainteresowania naukowe również na poezji epoki napoleońskiej, krytyce

literackiej pierwszej połowy XIX w., dialogu klasyków z romantykami, dziedzictwie epoki oświecenia w twórczości pisarzy XIX w., literaturze ziemiańskiej i wielu innych aspektach życia kulturalnego epoki oświecenia i romantyzmu. Była autorką książki *Klasycy i romantycy. Spór i dialog* (Lublin 2012), redaktorką monografii *Literatura – Historia – Natura. Prace ofiarowane prof. dr hab. Alinie Aleksandrowicz* („Annales UMCS”, sectio FF, vol. XX/XXI, 2002/2003), *Obrazy kultury polskiej w twórczości Józefa Ignacego Kraszewskiego* (Lublin 2004) oraz (wraz z M. Chachaj) *Rok 1809 w literaturze i sztuce* (Lublin 2011), autorką rozpraw w ważnej edycji *Pisarze polskiego Oświecenia* (pod red. T. Kostkiewiczowej i Z. Golińskiego, Warszawa 1996) przedstawiających twórczość Anny Mostowskiej i Tymona Zaborowskiego. Pozostawiła liczne rozprawy naukowe, artykuły recenzyjne i popularnonaukowe. Wskazują one, że Barbara Czwórnóg-Jadczak chętnie podejmowała badania wymagające długiej pracy w archiwach i przeprowadzenia szerokich kwerend, czego efektem było odnajdywanie nowych materiałów, uzupełnianie i weryfikacja istniejącego stanu badań. Przypominała utwory zapomniane, ważne w naszej narodowej tradycji, jak też poddawała uważnemu oglądowi teksty obecne w świadomości zbiorowej, szukając do nich nowych interpretacyjnych kluczy.

Za swoją działalność dydaktyczną, naukową i organizacyjną otrzymała wiele odznaczeń i nagród, w tym Złoty Krzyż Zasługi (1999) oraz Medal KEN (2001).

[Małgorzata Chachaj]

Śp.

Doktor Andrzej Nieuważny
(24 lutego 1960–5 czerwca 2015)

Andrzej Nieuważny należał do grona wybitnych znawców epoki napoleońskiej i historii wojskowości. Jego pasja historyczna i umiejętności warsztatowe ukształtowane zostały na Uniwersytecie Warszawskim na seminarium prof. Andrzeja Zahorskiego. Od 1986 r. związał się z Uniwersytetem Mikołaja Kopernika w Toruniu. Pracował w Zakładzie Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej, w Zakładzie Historii Wojskowej oraz Zakładzie Historii XIX w. w Instytucie Historii i Archiwistyki. W 1993 r. obronił rozprawę doktorską napisaną pod kierunkiem prof. Sławomira Kalemki „Kampania 1813 r. na północnym zachodzie Księstwa Warszawskiego i obrona Torunia”. W kolejnych latach ukazały się ważne studia — „My z Napoleonem” (1999)

oraz „De tout temps amis. Cinq siècles de relations franco-polonaises” (2004, Christoph Laforest — współautor), a także monografie poświęcone rodzajom broni i jednostkom wojsk Księstwa Warszawskiego. Wszystkie oparte na źródłach polskich, rosyjskich i francuskich, świadczą o erudycji Autora i Jego talencie literackim. Wieloletnie kwerendy w Rosji i we Francji, udział w konferencjach, projektach, imprezach popularyzatorskich przyniosły Mu uznanie w kraju i za granicą. Wyrazem tego było nadanie Mu Orderu Palm Akademickich za osiągnięcia naukowe i edukacyjne. Wykładał w wielu uczelniach francuskich (Paris-IV, Bordeaux, Nancy), w uniwersytetach rosyjskich i niemieckich. Swoją wiedzę dzielił się z innymi — wspomagając studentów, rekonstruktorów i koordynując program Erasmus. Wszyscy podziwiali Jego energię i zaangażowanie w popularyzację nauki, bez względu na czas i miejsce.

Andrzej był jednym z ostatnich uczonych, którzy podchodzili do historii z bezwarunkową miłością i pasją, nie szczędząc czasu i sił, a jednocześnie nie dbając o formalne awanse, wyróżnienia oraz reguły i kalkulacje systemu parametrycznego. Był oryginałem w najlepszym tego słowa znaczeniu, niepowtarzalnym i niepodrabialnym. Odszedł niespodziewanie, zbyt szybko, pozostawiając mądre i piękne teksty, pozostawiając Rodzinę, Przyjaciół i wiele niezrealizowanych planów...

[Stanisław Roszak]

Walne Zebranie Członków Polskiego Towarzystwa Badań nad Wiekiem Osiemnastym 5 listopada 2014 r. w Warszawie

W dniu 5 listopada 2014 r., o godz. 17.15, w drugim terminie (po braku kworum w pierwszym), odbyło się Walne Zebranie Członków Polskiego Towarzystwa Badań nad Wiekiem Osiemnastym, w którym wzięło udział 41 osób.

Zebranie otworzyła i objęła przewodniczenie Prezes Towarzystwa, Anna Grześkowiak-Krwawicz, protokolantem zebrania została Klara Leszczyńska-Skowron. Po oficjalnym powitaniu, Pani Prezes zwróciła się z prośbą o akceptację zaplanowanego i dostarczonego Członkom porządku Zebrania oraz przyjęcie protokołu z poprzedniego Walnego Zebrania Członków (opublikowanego w ostatnim numerze Biuletynu Towarzystwa). Obie decyzje Walne Zebranie podjęło jednogłośnie.

Następnie Przewodnicząca obrad poprosiła Przewodniczącą Kapituły Konkursu Polskiego Towarzystwa Badań nad Wiekiem Osiemnastym

na najlepszą rozprawę doktorską dotyczącą szeroko ujmowanego osiemnastego wieku, Teresę Kostkiewiczową, o ogłoszenie wyników pierwszego przeprowadzonego przez Towarzystwo Konkursu.

Profesor Kostkiewiczowa poinformowała zebranych, że do konkursu zgłoszono trzy prace. Kapituła Konkursu, po zapoznaniu się z opinią wyznaczonych zgodnie z Regulaminem Konkursu Recenzentów, postanowiła przyznać pierwszą nagrodę pracy Pawła Ignaczaka pt.: *Grafika Jana Piotra Norblina (1745–1830). Studium z zakresu problemów warsztatowych i ideowych*, napisanej pod kierunkiem Tadeusza Żuchowskiego na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza. Przewodnicząca Kapituły oraz Prezes Polskiego Towarzystwa Badań nad Wiekiem Osiemnastym wręczyły Pawłowi Ignaczakowi nagrodę.

Profesor Kostkiewiczowa oznajmiła także, że Kapituła przyznała wyróżnienie pracy Agnieszki Whelan pt.: *Gesture and Performance: Princess Izabela Czartoryska and her Gardens, 1770–1831*, napisanej pod kierunkiem Richarda Butterwicka. W imieniu nieobecnej autorki pracy, nagrodę przyjął Richard Butterwick.

Następnie Przewodnicząca obrad poprosiła o przedstawienie przez Sekretarza Generalnego Towarzystwa, Michała Zwierzykowskiego, sprawozdania Zarządu za miniony rok działalności Towarzystwa (od 13 XI 2013 r. do 5 XI 2014 r.).

W okresie sprawozdawczym Zarząd PTBnWO zebrał się trzykrotnie, w dniach 26 III, 15 IX i 5 XI 2014 r.

W ostatnim roku jeden Członek złożył rezygnację: Przemysław Faryś. Decyzją Zarządu przyjęto w minionym roku 10 nowych Członków — zostali nimi: Katarzyna Chlewicka (Stary Toruń), Liliana Górską (Toruń), Katarzyna Kadzidło (Warszawa), Barbara Krysztopa-Czupryńska (Olsztyn), Adam Kucharski (Toruń), Liliana Lewandowska, Małgorzata Marcinkowska (Dąbrowa Górnicza), Anna Mikołajewska (Bydgoszcz), Judyta Nowak (Warszawa), Włodzimierz Zientara (Toruń). Towarzystwo liczy obecnie 223 Członków, w tym 3 Członków Honorowych. Od kilku lat, z wielką satysfakcją, można odnotować wzrost zainteresowania działalnością Towarzystwa w całym kraju i liczny akces nowych Członków, wśród których jest wielu młodych badaczy wieku osiemnastego.

1. Zgodnie z uchwałą Walnego Zebrania Członków z dnia 12 listopada 2013 r. Zarząd podjął działania zmierzające do organizacji Konkursu na najlepszą pracę doktorską poświęconą szeroko rozumianemu osiemnastemu wiekowi. Na mocy Regulaminu powołana została Kapituła Konkursu w składzie: Przewodnicząca — Teresa Kostkiewiczowa (Warszawa), Współprzewodnicząca — Anna Grześkowiak-Krwawicz

(Warszawa), Członkowie: Marcin Cieński (Wrocław), Marek Dębowski (Kraków), Jerzy Dygdała (Toruń), Paweł Matyaszewski (Lublin), Zofia Zielińska (Warszawa). Sekretarzem Kapituły została Klara Leszczyńska-Skowron. Decyzją Zarządu do tegorocznej nagrody dołączona będzie nagroda pieniężna w kwocie 1000 zł netto, pochodząca z budżetu Towarzystwa.

2. W dniach 2–4 grudnia 2013 r. w Warszawie, przy współudziale PTBnWO, dzięki wysiłkom Izabelli Zatorskiej, odbyła się międzynarodowa konferencja naukowa z okazji 300-lecia urodzin Rousseau i Diderota, pt. „Rousseau i Diderot. Przekład, interpretacja, poznanie” – współorganizatorami był Instytut Romanistyki UW oraz Francuskie Towarzystwo Badań nad Wiekiem Osiemnastym. PTBnWO udzieliło niewielkiego wsparcia finansowego na koszty organizacji konferencji.

3. Przy współpracy z Muzeum Łazienki Królewskie w latach 2013/2014 zrealizowano cykl wykładów pod tytułem „Pamiętniki Stanisława Augusta i ich bohaterowie” – prelegentami było wielu Członków PTBnWO.

4. W dniu 20 października 2014 r. w Warszawie odbyło się międzynarodowe sympozjum naukowe „Bernardin de Saint-Pierre i jego koniec wieku” z okazji 200-lecia śmierci Bernardina de Saint-Pierre, której współorganizatorem, obok Instytutu Romanistyki UW oraz Centrum Literatury Francuskiej i Studiów Frankofońskich, było PTBnWO – pomysłodawcą i głównym koordynatorem była Izabela Zatorska, Towarzystwo udzieliło niewielkiego wsparcia finansowego.

5. Wraz z Pracownią Literatury Oświecenia IBL PAN zorganizowano konferencję „Stanisław Konarski i jego epoka” (5–6 XI 2014) – Towarzystwo udzieliło niewielkiego wsparcia finansowego kosztów organizacji.

6. Podjęto decyzję o dofinansowaniu niewielką kwotą studencko-doktoranckiej konferencji „Zmierzch i świt – Stanisław August i Rzeczpospolita 1764–1795”, która odbędzie się w Instytucie Historycznym UW w dniu 28 listopada 2014 r.

7. Ukazał się kolejny, 18 numer Biuletynu Towarzystwa – Zarząd po raz kolejny apeluje do Członków Towarzystwa o nadsyłanie większej liczby informacji na temat działalności naukowej dotyczącej XVIII w.

8. Zarząd na bieżąco słuchał informacji na temat działalności Międzynarodowego Towarzystwa, składanych przez przedstawiciela PTBnWO przy Międzynarodowym Komitecie Wykonawczym, Marka Dębowskiego, podjęto decyzję w sprawie opłacenia bieżących składek członkowskich za 2013 r.

9. Zarząd podjął starania zmierzające do wprowadzenia polskiego przedstawiciela do Komitetu Wykonawczego Międzynarodowego Towarzystwa Badań nad Wiekiem Osiemnastym w wyborach, które odbędą się w 2015 r. — kandydatem na członka Komitetu został Marek Dębowski, który w ostatnich latach był delegatem PTBnWO do prac w Komitecie. W związku z tym Zarząd apeluje o zainteresowanie wyborami i wzięcie w nich licznego udziału.

10. Przy współpracy z poznańskim środowiskiem Członków PTBnWO Zarząd podjął wstępne działania zmierzające do organizacji w 2016 r. III Ogólnopolskiego Kongresu Badaczy Wieku Osiemnastego w Poznaniu. Przygotowany został list programowy, który w najbliższym czasie zostanie rozesłany do Członków Towarzystwa oraz wszystkich ważniejszych instytucji zajmujących się badaniami nad wiekiem osiemnastym.

11. Zarząd wsparł również inicjatywę Macieja Foryckiego zmierzającą do organizacji trzech paneli podczas zbliżającego się XIV Międzynarodowego Kongresu Badaczy Wieku Osiemnastego w Rotterdamie. Jednocześnie zachęcamy do zgłaszania propozycji referatów do maksymalnie wielu otwartych już i ogłoszonych paneli kongresowych. Kolejna informacja o stronie Kongresu oraz najnowszy Biuletyn kongresowy z wykazem wszystkich paneli zostaną rozesłane w najbliższym czasie drogą mailową.

12. Działania Zarządu zmierzające do poprawy sytuacji finansowej Towarzystwa przynoszą kolejne sukcesy. Wpływają podwyższone od 2013 r. składki w kwocie 70 zł. Część Członków zalegających z wywiązaniem się ze swoich zobowiązań wobec Towarzystwa już uregulowało należności, lub uczyni to w najbliższym czasie.

Po zakończeniu sprawozdania Zarządu Przewodnicząca zebrania poprosiła Sekretarza Generalnego Towarzystwa o złożenie sprawozdania finansowego w zastępstwie nieobecnego skarbnika, Macieja Foryckiego. Po zakończeniu sprawozdania finansowego głos zabrał Wiceprezes Towarzystwa, Marek Dębowski, który złożył sprawozdanie z prac Komitetu Wykonawczego Towarzystwa międzynarodowego — sprawozdanie to opublikowane zostanie w całości w Biuletynie.

Po zakończeniu części sprawozdawczej Przewodnicząca podziękowała Pani Marzenie Lewandowskiej za prowadzenie finansów Towarzystwa oraz zachęciła zebranych do udziału w Kongresie organizowanym przez Międzynarodowe Towarzystwo Badań nad Wiekiem Osiemnastym. Następnie zaprosiła zebranych do zabrania głosu w dyskusji. Wobec braku głosów, w wyniku jednogłośniego głosowania sprawozdania zostały przyjęte.

W dalszej części Zebrania, zgodnie z programem, Maciej Parkitny zdał relację z przygotowań do III Kongresu Badaczy Osiemnastego Wieku, który odbędzie się w 2016 r. w Poznaniu. Tematem kongresu będzie „Wiek XVIII jako zmiana. Rzeczpospolita i oświecenie” – namysł nad epoką jako czasem przeobrażeń na różnych płaszczyznach w perspektywie diachronicznej, interesujące zagadnienia: zmiany i różnice między początkiem a końcem epoki, wewnętrzna dynamika i pytanie o integralność, mechanizmy i przyczyny zmiany, relacje zmian naszych do europejskich, dziedzictwo i tradycja przetworzone przez wiek XVIII i wiek XVIII dla późniejszych epok, inicjowanie lub nieinicjowanie nowoczesności przez oświecenie. Planowane są obrady plenarne z wystąpieniami zamawianymi, dyskusja panelowa oraz sekcje, w których będą prezentowane referaty kwalifikowane oraz komunikaty, rozsyłane w PDF-ie lub wydrukowane, które podczas obrad w sekcjach będą dyskutowane. Będzie tom pokonferencyjny, szczegóły zostaną ogłoszone drogą mejlową. Zgłoszenia sekcji – do połowy stycznia 2015, później zgłoszenia referatów, po wcześniejszym ustaleniu tematów sekcji.

Realizując ostatni punkt porządku obrad, Przewodnicząca poprosiła zebranych o wolne głosy. Po stwierdzeniu braku zgłoszeń do zabierania głosu, Przewodnicząca Zebrania Anna Grześkowiak-Krwawicz zamknęła obrady oraz zaprosiła zebranych do wzięcia udziału w uroczystościach jubileuszowych oraz na drugi dzień obrad konferencji „Stanisław Konarski i jego epoka” i zamknęła obrady.

Protokołowała Klara Leszczyńska-Skowron

Sprawozdanie z posiedzenia Komitetu Wykonawczego International Society for Eighteenth-Century Studies / Société International d'Étude du Dix-huitième Siècle (Sofia, 25–28 sierpnia 2014)

Delegat Polskiego Towarzystwa Badań nad Wiekiem Osiemnastym, Marek Dębowski, wziął udział w dniach 25–28 sierpnia 2014 r. w rocznym posiedzeniu Komitetu Wykonawczego SIEDS/ISECS, którego gospodarzem był Uniwersytet Św. Klimenta Ohridskiego w Sofii.

W dniu 26 sierpnia porządek obrad, które prowadzono w Auli Uniwersytetu Św. Klimenta Ohridskiego, obejmował kilkanaście punktów. Na początku słowo powitalne do zebranych uczestników wygłosił Rektor Uniwersytetu w Sofii. Następnie głos zabrał przewodniczący

SIEDS/ISECS Marc André Bernier, pełniący tę funkcję od roku 2011, który zaproponował zgromadzeniu członków Komitetu oraz delegatom krajowym SIEDS/ISECS porządek obrad. Rozpoczęto od sprawozdania Sekretarza Generalnego, następnie Skarbnika oraz agend Komitetu Wykonawczego (wybranego w roku 2011).

Następnie, po dyskusji i po przyjęciu sprawozdań, kolejnym ważnym punktem obrad była dyskusja nad wnioskami o przyjęcie do SIEDS/ISECS trzech towarzystw narodowych: argentyńskiego, brazylijskiego oraz australijsko-nowozelandzkiego.

Sprawą, nad którą wywiązała się ożywiona dyskusja, była organizacja Kongresu Badaczy Osiemnastego Wieku w roku 2015, w Rotterdamie. Przewodniczący Komitetu organizacyjnego, Alexander Raat (w Komitecie są jeszcze trzy osoby: Inger Leemans, Wiep van Bunge i Hanco Juergens), przedstawił najważniejsze dokonania związane z finansowaniem Kongresu oraz planami naukowymi i logistycznymi. Dyskusja i zastrzeżenia zgromadzonych dotyczyły głównie wysokich kosztów, które będą musieli ponieść uczestnicy Kongresu i braku oferty dla młodych naukowców (doktorantów), których nie stać na hotele proponowane przez organizatorów. Odpowiedź organizatorów sprowadziła się do propozycji udzielania stypendiów niezamożnym, młodym naukowcom. Propozycja została przyjęta przez Komitet Wykonawczy. Powołano trzyosobowe gremium odpowiedzialne za przyznawanie stypendiów: Danielę Tosato-Rigo (Szwajcaria), Lexa Raata (Holandia) oraz Heathera McPhersona (USA).

Następny punkt dotyczył głosowań na kandydatów na członków nowego Komitetu Wykonawczego SIEDS/ISECS, który zostanie wyłoniony w roku 2015, na kadencję trwającą do roku 2019. Kandydatury zaproponowane w imieniu komitetu nominacyjnego, który powołano w Montrealu w 2012 r., przedstawił Hans-Jürgen Lüsebrink. Komitet Wykonawczy przyjął w głosowaniu przedstawione kandydatury oraz zmiany w składzie kandydatów, które dotyczyły dwóch osób (kandydatek z Rosji i Francji).

Wśród innych spraw, omówionych w kolejnych punktach, znalazły się: kwestia seminariów dla młodych badaczy, publikacje SIEDS/ISECS, oraz informacja o następnych posiedzeniach Komitetu Wykonawczego w Bergamo (Włochy) w 2016 r. oraz Edynburgu (Szkocja) w 2017 r.

W dniu 27 sierpnia 2014 r. odbyła się konferencja naukowa pt. „Rzeki oraz przestrzenie wodne w XVIII wieku. Dunaj i inne przykłady”, zorganizowana przez Uniwersytet Św. Klimenta Ohridskiego w Sofii oraz Bułgarskie Towarzystwo Badań nad Wiekami Osiemnastym. Kandydat

polski wygłosił wykład pt. „La Vistule — axe commerciale et culturelle de la Pologne au XVIIIe siècle”.

W ostatnim dniu, 28 sierpnia, uczestnicy spotkania Komitetu Wykonawczego SIEDS/ISECS zostali zaproszeni przez organizatorów na wycieczkę, w której programie znalazło się zwiedzanie monasteru w Rilli.

[Marek Dębowski]

Nowi Członkowie PTBnWO

Justyna Bąk
Katarzyna Chlewicka
Jolanta Dygul
Magdalena Górowska
Małgorzata Kowalczyk
Barbara Krysztopa-Czupryńska
Judyta Nowak
Agata Seweryn
Asta Vaškeliënė
Maurycy Zajęcki

PRACE OPUBLIKOWANE PRZEZ CZŁONKÓW TOWARZYSTWA W LATACH 2013-2014

(Wykaz obejmuje prace w części lub całości odnoszące się do wieku XVIII i początków wieku XIX)

K S I A Ź K I

Marek Dębowski

— *Jean Potocki et le théâtre polonais. Entre Lumières et premier romantisme*, Paris 2014, Classiques Garnier, ss. 177; *Études Romantiques et Dix-Neuviémistes* sous la direction de Pierre Claudes et Paolo Tortorinese [Vol.] 42.

Monika Jusupović

— *Prowincjonalna elita litewska w XVIII wieku. Działalność polityczna rodziny Zabiełków w latach 1733–1795*, Warszawa 2014, Wydawnictwo Neriton, ss. 488.

Agnieszka Kobrzycka

- *Na tropie głupoty. Charakterystyka zjawiska w literaturze polskiego oświecenia*, Warszawa 2013, Wydawnictwo Sowa, ss. 538.

Małgorzata Konopnicka

- *Oficer – urzędnik – dworzanin. Kariery szlachty śląskiej w państwie pruskim (1740–1806)*, Zielona Góra 2014, Oficyna Wydawnicza Uniwersytetu Zielonogórskiego, ss. 407.

Barbara Krysztopa-Czupryńska

- *Rzeczpospolita w oczach dyplomatów brytyjskich w pierwszej połowie XVIII wieku*, Olsztyn 2013, PTH Oddział w Olsztynie, ss. 418.

Adam Kucharski

- *Theatrum peregrinandi. Poznawcze aspekty staropolskich podróży w epoce późnego baroku*, Toruń 2014, Wydawnictwo UMK, s. 564.

Kazimierz Maliszewski

- *Stolica świata. Studia z dziejów życia kulturalnego i umysłowego Londynu w XVIII wieku*, Warszawa 2014, Wydawnictwo DiG, ss. 183.

Wiesław Małecki

- *Erotyczne peregrynacje. Filozofia antropologiczna Wilhelma von Humboldta*, Poznań 2013, Wydawnictwo Naukowe WNS UAM, ss. 189.

Bernadetta Manyś

- *Uroczystości rodzinne w Wilnie za Augusta III (1733–1763)*, Poznań 2014, Wydawnictwo Nauka i Innowacje, ss. 386.

Andrej Matsuk

- *Полацкае ваяводства ў XVIII ст.: ваявода, шляхецкая эліта, соймкі*, Мінск 2014, s. 233.

Bogdan Rok

- *Świat kultury staropolskiej. Teksty źródłowe i studia*, Toruń 2014, Wydawnictwo Adam Marszałek, ss. 226.

Marie-Christine Skuncke

- *Carl Peter Thunberg, Botanist and Physician: Career-Building across the*

Oceans in the Eighteenth Century, Uppsala 2014, Swedish Collegium for Advanced Study, ss. 376.

Ramunė Šmigelskytė-Stukienė

[wspólnie z Eduardas Brusokas, Liudas Glemža, Robertas Jurgaitis, Valdas Rakutis] *Modernios administracijos tapsmas Lietuvoje: valstybės institucijų raida 1764–1794 metais*, Vilnius 2014, Petro ofsetas [Lietuvos istorijos institutas], ss. 700.

Krystyna Stasiewicz

– „Bieg czasów zawiera w sobie rozmaite zdarzenia”. *Studia o Krasickim*, Olsztyn 2014, Wydawnictwo ElSet, ss. 130.

Ferenc Tóth

– [wspólnie z Philippe Roy] *La défaite ottomane. Le début de la reconquête hongroise (1683)*, Paris 2014, Ed. Économica, ss. 125.

Piotr Ugniewski

– *Ludwik XVI – Stanisław August. Propagandowe wizerunki równoległe*, Warszawa 2014, Wydawnictwo DiG, ss. 180.

Ewa Zielaskowska

– „O rymotwórstwie i rymotwórcach”. *Ignacy Krasicki między starożytnikami i nowożytnikami*, Poznań 2014, Wydawnictwo Nauka i Innowacje, ss. 300.

PRACE ZBIOROWE

Czytanie Krasickiego, red. T. Kostkiewiczowa, R. Doktor, B. Mazurkova, Warszawa 2014, Wydawnictwo IBL PAN, ss. 624; *Czytanie Poetów Polskiego Oświecenia*, t. 2.

Das Fremde erfahren. Polen-Litauen, Deutschland und Frankreich in der frühneuzeitlichen Reiseliteratur, red. W. Zientara, L. Lewandowska, Toruń 2014, ss. 324.

Die Erschließung des Raumes: Konstruktion, Imagination und Darstellung von Räumen und Grenzen im Barockzeitalter, t. 1–2, red. K. Friedrich, Wiesbaden 2014, Harrassowitz, ss. 920; *Wolfenbütteler Arbeiten zur Barockforschung*, t. 51.

Dwór polski i francuski w oczach podróżnych we wczesnych czasach nowo-

- żytnych. *Katalog wystawy*, red. W. Zientara, L. Lewandowska, Toruń 2014, s. 68.
- Eklektyzmy, synkretyzmy, uniwersa. Z estetyki dzieła epoki oświecenia i romantyzmu*, red. A. Ziółowicz, R. Dąbrowski, Kraków 2014, Księgarnia Akademicka, s. 69–95.
- La cour polonaise et française aux yeux des voyageurs du debut [sic!] des temps modernes. Catalogue de l'exposition*, red. W. Zientara, L. Lewandowska, Toruń 2014, s. 68.
- Poezja okolicznościowa w Polsce w latach 1730–1830. W kręgu spraw publicznych i narodowych*, red. M. Nalepa, G. Trościński, R. Magryś, Rzeszów 2014, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, ss. 507.
- Polski Grand Tour w XVIII i początkach XIX wieku*, red. A. Roćko, Warszawa 2104, Wydawnictwo „Muzeum Pałac w Wilanowie”, ss. 468, il.
- Publiczne, prywatne, intymne w kulturze XVIII wieku*, red. T. Kostkiewiczowa, Warszawa 2014, Wydawnictwo DiG, ss. 228, il.
- Rzeczpospolita w oczach podróżników z Francji i Niemiec*, red. A. Mikołajewska, W. Zientara, Warszawa 2014, ss. 212.
- Rzeczpospolita w oczach podróżników z Francji i Niemiec*, red. W. Zientara, A. Mikołajewska, Warszawa 2014, Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie, ss. 202.
- „Sofijówka” Stanisława Trembeckiego — konteksty i interpretacje*, red. G. Filip, M. Patro-Kucab, J. Kowal, Rzeszów 2013 [druk 2014], ss. 252.
- W cieniu wojen i rozbiorów. Studia z dziejów XVIII i początków XIX wieku*, red. U. Kosińska, D. Dukwicz, A. Danilczyk, Warszawa 2014, ss. 556.
- Władysław Konopczyński jako badacz dziejów XVIII wieku*, red. Z. Zielińska, W. Kriegseisen, Warszawa 2014, ss. 257.
- Zeszyty Staszicowskie*, z. 9, Piła 2014, Muzeum Stanisława Staszica, ss. 234, il.

EDYCJE ŹRÓDŁOWE

- Anna Mostowska, Powieści, listy, wstęp i opracowanie edytorskie M. Urbańska*, Łódź 2014, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, ss. 602.
- Correspondance consulaire de Crimée du baron de Tott (1767–1770)*, wyd. F. Tóth, Istanbul 2014, Editions Isis, ss. 262.
- Czytanie Poetów Polskiego Oświecenia. Adam Stanisław Naruszewicz*, edycja tekstów B. Wolska, red. B. Wolska, B. Mazurkova, Warszawa 2014, Wydawnictwo IBL PAN, s. 156.
- Ignacy Krasicki, Satyry*, wstęp K. Stasiewicz, Poznań 2014, Oficyna Wydawnicza G&P.

Stanisław Konarski, *Opera poetica — Utwory poetyckie*, wyd. J. Wójcicki przy współpracy A. Masłowskiej-Nowak, Warszawa 2013 [druk 2014], Wydawnictwo IBL PAN, ss. 638; Biblioteka Pisarzy Polskiego Oświecenia, t. 12.

„O welche Wonne, welcher Schmerz! O cóż za rozkosz, cóż za ból!”. *Listy miłosne pisarek niemieckich przełomu XVIII i XIX wieku w tłumaczeniu studentów filologii germańskiej Uniwersytetu Śląskiego*, red. R. Dampc-Jarosz, Bielsko-Biała 2014, ss. 93.

ZAPOWIEDZI EDYCJI KSIĄŻKOWYCH SERII „Biblioteka Pisarzy Polskiego Oświecenia”

W opracowaniu:

Adam Naruszewicz, *Poezje zebrane*, t. IV, oprac. Barbara Wolska.

Adam Naruszewicz, *Poezje zebrane*, t. V: *Inedita*, oprac. Barbara Wolska.

Adam Naruszewicz, *Diariusz podróży Króla Jego Mości Stanisława Augusta na Ukrainę*, oprac. Magdalena Bober-Jankowska.

Franciszek Dzierżykraj Morawski, *Bajki*, oprac. Marta Kowalewska.

Kajetan Koźmian, *Ody napoleońskie*, oprac. Zofia Rejman, Małgorzata Nesteruk.

Franciszek Dionizy Kniaźnin, *Bajki*, oprac. Natalia Kawałko.

Stanisław Trembecki, *Bajki*, oprac. Jerzy Snopek i Wojciech Kaliszewski.

Franciszek Dionizy Kniaźnin, *Poematy*, oprac. Roman Dąbrowski i Tomasz Chachulski.

Felicjan Wykowski, *Rymy zebrane*, oprac. Magdalena Ślusarska.

Franciszek Dionizy Kniaźnin, *Wiersze 1783*, oprac. Tomasz Chachulski.

Franciszek Karpiński: *Wiersze zebrane*, cz. II: *Psalterz, Dramaty, Pisma proza*, oprac. Tomasz Chachulski.

Franciszek Dionizy Kniaźnin, *Erotyki*, oprac. Bożena Mazurkova.

Józef Sygiert, *Pisma wierszem i prozą*, oprac. Jerzy Snopek.

Michał Franciszek Karpowicz, *Kazania trybunalskie*, oprac. Magdalena Ślusarska.

Paweł Ksawery Brzostowski, *Wieśniaczka*, oprac. Magdalena Ślusarska.

Stanisław Konarski, *Epaminondas*, oprac. Jacek Wójcicki.

Jakub Jasiński, *Utwory zebrane*, oprac. Aurelia Has.

ARTYKUŁY I RECENZJE NUKOWE

Jakub Bajer

- [wspólnie z Andrzej Marianim] *Macocha idealna: aktywność Anny Luizy z Mycielskich Radziwiłłowej w świetle francuskiej korespondencji dyplomatycznej (1764–1765)*, *Studia Europea Gnesnensia*, 10 (2014), s. 281–311.

Ewa Barylewska-Szymańska

- *Gdańskie kantory kupieckie w drugiej połowie XVIII wieku*, [w:] *Verba volant, scripta manent. Księga pamiątkowa poświęcona Janowi Michałowi Krzeмиńskiemu (1943–2010)*, red. A. Baliński, Gdańsk 2014, s. 129–148.

Marek Blaszkę

- *Projekt wiecznego pokoju: de Saint-Pierre, Rousseau, Kant*, *Czasopismo Sofia* 13 (2013) [druk 2014], s. 93–108.

Regina Bochenek-Franczakowa

- Rec. z: Adeline Gargam, *Les Femmes savantes, lettrées et cultivées dans la littérature française des Lumières ou la conquête d’une légitimité (1690–1804)*, Honoré Champion, Paris 2013, 2 vol., 1052 p. — *Studi Francesi*, 2014, nr 174, s. 594–595.
- Rec. z: Fritz Nies, *La France, pays ouvert: l’afflux de richesses exogènes par la traduction au XVIIIe siècle* (*Revue d’Histoire Littéraire de la France*, 2013, n° 1, p. 55–70) — *Studi Francesi*, 2014, nr 174, s. 595.
- Rec. z: Guillaume Métayer, *Voltaire en ses temples. Architecture et ‘philosophie’* (*Revue d’Histoire Littéraire de la France*, 2013, n° 2, p. 289–310) — *Studi Francesi*, 2014, nr 174, s. 595.
- Rec. z: Nathalie Ferrand, *L’abbé Prévost, auteur galant?* (*Revue d’Histoire Littéraire de la France*, 2013, n° 2, pp. 279–288) — *Studi Francesi*, 2014, nr 174, s. 595–596.

Marek Bratuń

- *Alpejska wyprawa Michała Jerzego Wandalina Mniszcha do Grindelwaldu i Lauterbrunnen w drugiej połowie sierpnia 1763 roku*, *Czasopismo Zakładu Narodowego Imienia Ossolińskich*, 2014, nr 24/25, s. 133–146.
- *Élie Bertrand et l’affaire polonaise: transfert d’idées juridiques et politiques dans une correspondance inconnue*, [w:] *Correspondances d’érudits aux XVIIIe et XIXe siècles: France, Pologne, Lituanie*, red. M.-F. de Palacio, Rennes 2014, s. 35–51; Collection „Interférences”.

- *Grand Tour: narodziny – rozwój – zmierzch*, [w:] *Polski Grand Tour w XVIII i początkach XIX wieku*, red. A. Ročko, Warszawa 2014, s. 19–30.
- *Królestwo Sardynii i Turyn w relacjach podróżniczych Michała Jerzego Wandalina Mniszcha z roku 1767*, *Italica Wratislaviensia*, 2014, nr 5: *Włoski Wrocław / Una Breslavia Italiana*, red. K. Biernacka-Licznar, J. Łukasiewicz, s. 303–315.

Richard Butterwick-Pawlikowski

- *A Dialogue of Republicanism and Liberalism. Regarding Anna Grzeško-wiak-Krwawicz's Book on the Idea of Liberty*, *Kwartalnik Historyczny*, 121 (2014), numer specjalny, s. 139–158.
- *Między oświeceniem a katolicyzmem, czyli o katolickim oświeceniu i oświeconym katolicyzmie*, *Wiek Oświecenia*, 30 (2014), s. 11–55.
- *O postawie prymasa Michała Jerzego Poniatowskiego wobec targowicy raz jeszcze*, [w:] *W cieniu wojen i rozbiorów. Studia z dziejów Rzeczypospolitej XVIII i początku XIX wieku*, red. D. Dukwicz, U. Kosińska, A. Danilczyk, Warszawa 2014, s. 429–448.

Tomasz Chachulski

- *Edytorstwo naukowe tekstów dawnych – perspektywa literaturoznawcza. Główne problemy*, *Wiek Oświecenia*, 30 (2014), s. 151–163.
- *Oświeceni i doświadczenia poetyckie czasów saskich: rekonesans*, [w:] *Eklektyzmy, synkretyzmy, uniwersa. Z estetyki dzieła epoki oświecenia i romantyzmu*, red. A. Ziółowicz, R. Dąbrowski, Kraków 2014, s. 51–68.
- *Podróż Kazimierza Kognowickiego, czyli książd literat z Litwy*, [w:] *Polski „Grand Tour” w XVIII i początkach XIX wieku*, red. A. Ročko, Warszawa 2014, s. 357–374.
- *Tradycje biblijne, tradycje staropolskie: „Noc”*, [w:] *Czytanie Krasickiego*, red. T. Kostkiewiczowa, R. Doktor, B. Mazurkova, Warszawa 2014, s. 129–140.

Katarzyna Chlewicka

- *„An dem schroffen Strand der stolzen Weichsel”. Die Thorner Zeit Johann Gottlieb Willamovs (1736–1777)*, [w:] *Vergangenes in Erinnerung rufen... Beiträge zur Kulturgeschichte des Königlichen Preussen*, red. L. Lewandowska, K. Szczerbowska-Prusevicius, W. Zientara, Berlin 2014, s. 57–66.
- *Das literarische Echo der Thronbesteigung Stanisław August Poniatowskis anhand der Besprechungen in den „Thornischen Nachrichten von gelehrten Sachen”*, [w:] *Wo seit jeher zwei Herzen schlagen. Toruń / Thorn*

als Gegenstand germanistischer Untersuchungen, red. E. Grotek, Toruń 2014, s. 35–54.

- *Ein gelehrtes Netzwerk im Spiegel der Presse. Das Journal „Thornische Nachrichten von gelehrten Sachen“ (1762–1766) über die Danziger Naturforschende Gesellschaft*, *Studia Germanica Gedanensia*, 31 (2014), s. 278–288.
- *Zwischen Rückstand und Fortschritt. Krakau in den „Briefen über Schlesien, Krakau, Wieliczka und die Grafschaft Glatz auf einer Reise im Jahr 1791“* Johann Friedrich Zöllners, [w:] *Das Fremde erfahren: Polen-Litauen, Deutschland und Frankreich in der frühneuzeitlichen Reiseliteratur*, red. W. Zientara, L. Lewandowska, Toruń 2014, s. 128–149.

Marcin Cieński

- *Fredro salonowy*, [w:] *Środowiska kulturotwórcze czasów oświecenia i romantyzmu*, red. B. Dopart, Kraków 2013 [druk 2014], s. 109–117.
- *Melancholia jako estetyka czy doświadczenie? O kilku polskich utworach z lat 1770–1830*, [w:] *Eklektyzmy, synkretyzmy, uniwersa: z estetyki dzieła epoki oświecenia i romantyzmu*, red. A. Ziółowicz, R. Dąbrowski, Kraków 2014, s. 155–167.
- *Pożegnanie z ogrodami: „Listy o ogrodach: List dziesiąty”*, [w:] *Czytanie Krasickiego*, red. T. Kostkiewiczowa, R. Doktor, B. Mazurkova, Warszawa 2014, s. 559–573.
- *Prywatne i intymne w przestrzeni ogrodu: doświadczenie realne i kreacja literacka 1760–1820*, [w:] *Publiczne, prywatne, intymne w kulturze XVIII wieku*, red. T. Kostkiewiczowa, Warszawa 2014, s. 102–110.
- *Różnogatunkowy tom poezji Naruszewicza* (Rec. z: *Poezje zebrane*, t. 3: *Adam Stanisław Naruszewicz*, Warszawa 2012) — *Wiek Oświecenia*, 30 (2014), s. 188–192.

Tomasz Ciesielski

- *Anniversary celebrations in Saxony and Poland during the reign Augustus II and Augustus III*, [w:] *Anniversary celebrations in Poland and Silesia*, red. T. Ciesielski, Opole–Zabrze–Tarnowskie Góry 2014, s. 23–39.
- *Armia Wielkiego Księstwa Litewskiego w latach 1717–1775. Komput, budżet i struktury organizacyjne oddziałów*, [w:] *Studia z dziejów Wielkiego Księstwa Litewskiego*, red. S. Górzyński, M. Nagielski, Warszawa 2014, s. 59–94.
- *Księgi poddane w 1841 r. cenzurze prewencyjnej. Przyczynek źródłowy do dziejów bibliotek klasztorów skasowanych na mocy ukazu z 1832 r. w gu-*

- berniach zachodnich Imperium Rosyjskiego, Hereditas Monasteriorum*, 2014, vol. 4, s. 235–260.
- *Stan żołnierski a stan szlachecki w czasach saskich. Aspekt polityczny*, [w:] *Między Barokiem a Oświeceniem. Społeczeństwo stanowe*, red. S. Achremczyk, J. Kielbik, Olsztyn 2013 [druk 2014], s. 88–103.
 - *The Jews in times of War and the Social and Political Riots in the South-east of the Polish-Lithuanian Commonwealth in the 17th and 18th centuries. Contribution to research*, *Biuletyn Polskiej Misji Historycznej / Bulletin der Polnischen Mission*, 2014, nr 9, s. 267–290.
 - *Речь Посполитая и Балтийская экспансия Российской империи в XVIII в.*, *Studia Slavica et Balcanica Petropolitana*, 2014, nr 1 (15), s. 118–134.
 - *Участие генерал-фельдцейхмейстера Людвига Гессен-Гомбургского в военных действиях на территории Польши в 1734–1736 годах*, [w:] *Война и оружие. Новые исследования и материалы. Труды Пятой Международной научно-практической конференции*, Санкт-Петербург 2014, Ч. IV, s. 333–350.

Maria Czeppe

- [wspólnie z A. Haratymem] *Szukiewicz Cyprian (ok. 1775–1844)*, [w:] *Polski Słownik Biograficzny*, t. 49, Warszawa–Kraków 2014.
- [wspólnie z J. Daranowską-Łukaszewską] *Szulc Michał Anioł (1769–1812)*, [w:] *Polski Słownik Biograficzny*, t. 49, Warszawa–Kraków 2014.
- [wspólnie z Z. Zielińską] *Szydłowski Jan Kazimierz (zm. w lub po r. 1812)*, [w:] *Polski Słownik Biograficzny*, t. 49, Warszawa–Kraków 2014.
- *Portret Augusta III w dziełach Władysława Konopczyńskiego*, [w:] *Władysław Konopczyński jako badacz dziejów XVIII wieku*, red. Z. Zielińska, W. Kriegeseisen, Warszawa 2012, s. 47–56.
- *Pieska polityka*, [w:] *W cieniu wojen i rozbiorów. Studia z dziejów Rzeczypospolitej XVIII i początków XIX wieku*, red. U. Kosińska, D. Dukwicz, A. Danilczyk, Warszawa 2014, s. 385–402.

Ewa Czerniakowska

- *Leksyka kaszubska w słowniku Krzysztofa Celestyna Mrongowiusza z roku 1803 i w innych jego pracach z lat 1804–1805 (w 250. rocznicę urodzin (1764) i 160. rocznicę śmierci (1855))*, *Acta Cassubiana*, 16 (2014), s. 180–194.

Halina Czernianin

- *Wiersze okolicznościowe w „Tygodniku Wileńskim” 1815–1822. Rekonesans*,

[w:] *Poezja okolicznościowa w Polsce w latach 1730–1830. W kręgu spraw prywatnych i środowiskowych*, red. M. Nalepa, G. Trościński, R. Magryś, Rzeszów 2014, s. 413–426.

Renata Dampc-Jarosz

- *„Opuścić własne wnętrze”. Prywatne i intymne na cenzurowanym w listach pisarek niemieckich u schyłku XVIII wieku*, [w:] *Publiczne, prywatne, intymne w kulturze XVIII wieku*, red. T. Kostkiewiczowa, Warszawa 2014, s. 205–216.
- *Wpływ włoskich podróży na działalność Anny Amalii von Sachsen-Weimar-Eisenach i Izabeli Czartoryskiej*, [w:] *Polski Grand Tour w XVIII i początkach XIX wieku*, red. A. Roćko, Warszawa 2014, s. 199–214.

Ewa Danowska

- *Drukarnia i księgarnia przyszkolna Gimnazjum Wołyńskiego i Liceum Krzemienieckiego (1811–1832)*, [w:] *Działalność instytucji wydawniczych na rzecz oświaty i edukacji w XIX i początkach XX wieku*, red. I. Michalska, G. Michalski, Łódź 2014, s. 221–230.
- [wspólnie z Jackiem Wojtowiczem] *Kazania i mowy pogrzebowe w XVIII wieku na podstawie starodruków Biblioteki Naukowej PAU i PAN w Krakowie*, [w:] *Europejski Wiek Osiemnasty. Uniwersalizm myśli, różnorodność dróg. Studia i materiały*, red. M. Dębowski, A. Grześkowiak-Krwawicz, M. Zwierzykowski, Kraków 2013, s. 523–532.
- *Poszukiwania soli w Polsce w drugiej połowie XVIII wieku*, *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki*, 59 (2014), nr 3, s. 105–117.
- *Przywileje królewskie Augusta III Sasa z terenu ekonomii samborskiej w zbiorach Biblioteki Naukowej PAU i PAN w Krakowie*, *Limes. Studia i materiały z dziejów Europy Środkowo-Wschodniej*, 6 (2013), s. 237–254.

Roman Dąbrowski

- *O funkcjach heroikomiki w oświeceniowej poezji okolicznościowej*, [w:] *Poezja okolicznościowa w Polsce w latach 1730–1830. W kręgu spraw publicznych i narodowych*, red. M. Nalepa, G. Trościński, R. Magryś, Rzeszów 2014, s. 62–74.
- *O czym jest „Pijaństwo” Ignacego Krasickiego?*, *Konteksty Kultury*, 11 A (2014), s. 1–14.
- *O „literackości” osiemnastowiecznej epopei: „Wojna chocimska”*, [w:] *Czytanie Krasickiego*, red. T. Kostkiewiczowa, R. Doktor, B. Mazurkowska, Warszawa 2014, s. 359–377.

- „Złote wieki Astrei” i „Adamowe rajskiej ogrody”, [w:] *Olimp – ideał, doskonałość, absolut*, red. M. Korytowska, I. Puchalska, Kraków 2014, s. 229–247.
- *O synkretyzmie w „Zdobyciu Kijowa” Tymona Zaborowskiego*, [w:] *Eklektyzmy, synkretyzmy, uniwersa*, red. A. Ziołowicz, R. Dąbrowski, Kraków 2014, s. 181–199.

Agata Demkowicz

- *Twórczość okolicznościowa białoruskich jezuitów w latach 1820–1830*, [w:] *Poezja okolicznościowa w Polsce w latach 1730–1830. W kręgu spraw prywatnych i środowiskowych*, red. M. Nalepa, G. Trościński, R. Magryś, Rzeszów 2014, s. 51–62.

Marek Dębowski

- *Teatr do słuchania i teatr do patrzenia w XVIII wieku. Kilka ustaleń*, [w:] *Eklektyzmy, synkretyzmy, uniwersa. Z estetyki dzieła epoki oświecenia i romantyzmu*, red. A. Ziołowicz, R. Dąbrowski, Kraków 2014, s. 283–297.

Roman Doktór

- *Obraz cierpienia. Stary pies i stary sługa*, [w:] *Czytanie Krasickiego*, red. T. Kostkiewiczowa, R. Doktór, B. Mazurkova, Warszawa 2014, s. 51–67.
- *Przyjaźń Kajetana Ghigiottiego i Ignacego Krasickiego w świetle ich korespondencji*, [w:] *Universitati serviens. Księga pamiątkowa ku czci Księdza Profesora Stanisława Wilka SDB*, red. J. Walkusz, M. Krupa, Lublin 2014, s. 475–482.
- *The Fables by Ignacy Krasicki at the third level of education*, [w:] *Methodological studies in education of polish language and literature*, ed. S. J. Żurek, Lublin 2014, s. 47–60.

Dorota Dukwicz

- [Wspólnie z W. Kriegseisenem] *L'Embaras de richesses, czyli czemu poświęcona jest nowa książka o Sejmie Czteroletnim — historii idei, historii politycznej, czy historii kultury? Richard Butterwick, Polska rewolucja a Kościół katolicki. 1788–1792*, *Kwartalnik Historyczny* 2014, 3, s. 601–611.
- *Stanisław August w świetle korespondencji z Franciszkiem Ksawerym Branickim 1769–1770*, [w:] *W cieniu wojen i rozbiorów. Studia z dziejów XVIII i początków XIX wieku*, red. U. Kosińska, D. Dukwicz, A. Danilczyk, Warszawa 2014, s. 278–309.

- *Warsztat badacza wieku XVIII w „Historyce” Władysława Konopczyńskiego*, [w:] *Władysław Konopczyński jako badacz dziejów XVIII wieku*, red. Z. Zielińska, W. Kriegseisen, Warszawa 2014, s. 167–189.

Jerzy Dygdała

- *Bydgoski epizod w życiu Stanisława Leszczyńskiego – wokół ucieczki króla do Gdańska we wrześniu 1733 roku*, *Zapiski Historyczne*, 79 (2014), z. 2, s. 73–95.
- *Gra pozorów: zabiegi dyplomacji cesarskiej o rosyjską interwencję zbrojną w Rzeczypospolitej w 1733 r.*, [w:] *W cieniu wojen i rozbiorów. Studia z dziejów Rzeczypospolitej XVIII i początków XIX wieku*, red. U. Kosińska, D. Dukwicz, A. Danilczyk, Warszawa 2014, s. 137–160.
- [wspólnie z Adamem Kucharskim] *Podróż królowy Sobieskiej, a także kilka magnackich Grand Tour z XVII/XVIII wieku w relacjach Samuela Kazimierza Szwykowskiego*, *Czasy Nowożytne*, 27 (2014), s. 31–58.
- *Wizerunek barokowego sarmaty i oświeceniowego Europejczyka, czyli August III Wettyn i Stanisław August Poniatowski*, *Wiek Stare i Nowe*, 6 (2014), s. 38–57.

Witold Filipczak

- *Rozdwojone wołyńskie sejmiki poselskie w 1786 roku*, *Res Historica*, 2013 [druk 2014], nr 36, s. 163–190.
- *Sejmiki ziemi nurskiej 1780–1786*, *Przegląd Nauk Historycznych*, 13 (2014), nr 1, s. 23–62.

Maciej Forycki

- *Balkany jako przedmiot zainteresowania oświeconych* (Rec. z: W. Sajkowski, *Obraz ludów bałkańskiego wybrzeża Adriatyku we Francji epoki Oświecenia*, Wydawnictwo Nauka i Innowacje, Poznań 2013, ss. 246) — *Wiek Oświecenia*, 30 (2014), s. 208–210.
- *Les représentations de l’Allemagne et de la France dans les encyclopédies polonaises du XVIIIe siècle*, [w:] *Construction d’un imaginaire collectif européen. De la Renaissance aux Lumières: Allemagne, France, Pologne. Unité et diversité*, red. L. Kańczugowski, Lublin 2014, s. 105–115.
- *Mars w zwierciadle wersalskim. Wielkie konflikty zbrojne XVII–XVIII wieku w propagandzie Ludwika XIV*, [w:] *„Powtórka przed...”*, red. J. Dobosz, D. Konieczka-Śliwińska, t. VIII, Poznań 2014, s. 43–53.
- *Regina libertas et plica polonica. Uwagi o recepcji realiów polskich nad Sekwaną na marginesie Relacji Gasparda de Tendé’a*, *Sensus Historiae*, 16 (2014), z. 3, s. 29–36.

- *Tradycje konfederackie*, [w:] *Polskie miejsca pamięci. Dzieje toposu wolności*, red. S. Bednarek, B. Korzeniewski, Warszawa 2014, s. 93–112.

Krzysztof Gombin

- *Das Schloss Eustachy Potockis in Radzyń Podlaski*, [w:] *Architektur und Kunst in der Ära des sächsischen Ministers Heinrich Graf von Brühl (1738–1763)*, Hrsg. T. Torbus, M. Hörsch, Ostfildern 2014, s. 181–195.
- „*Kościół ten ma wielki zaszczyt z obrazu S. Stanisława Kostki (...) który bardzo wielkimi i częstymi cudami słynąć zaczął*”. *Wizerunki Stanisława Kostki u lubelskich jezuitów w świetle źródeł z XVII i XVIII wieku*, [w:] *Sztuka po Trydencie*, red. K. Kuczman, A. Witko, Kraków 2014, s. 393–402.
- „*To złych Ateńczyków Parlament, nasz nie taki*”, czyli o starożytnej Grecji w interpretacji trybunalskich kaznodziej, *Roczniki Humanistyczne*, 61 (2013), z. 2, s. 197–208.

Anna Grześkowiak-Krwawicz

- *Obraz Sparty w myśli politycznej Rzeczypospolitej Obojga Narodów*, [w:] *Sparta w kulturze polskiej, cz. 1: Model recepcji, spojrzenie europejskie, konteksty greckie*, red. M. Borowska, M. Kalinowska, J. Speina, K. Tomaszuk, Warszawa 2014, s. 25–44.
- *Rousseau et les valeurs politiques de la noblesse Polonaise*, [w:] *Jean-Jacques Rousseau, entre Savoie et Pologne*, red. A. Barthélémy et al., Chambéry 2014, s. 125–135.
- *Rządzący, nieustanny, do zwołania gotowy... Dyskusje o władzy i funkcjonowaniu sejmu w początkach Sejmu Czteroletniego*, [w:] *W cieniu wojen i rozbiorów. Studia z dziejów Rzeczypospolitej XVIII i początków XIX wieku*, red. U. Kosińska, D. Dukwicz, A. Danilczyk, Warszawa 2014, s. 405–427.

Lucyna Harc

- *Conclusions from the analysis of forces that integrated Silesia as a region between 1526 and 1740*, [w:] *Cuius regio? Ideological and Territorial Cohesion of the Historical Region of Silesia (c. 1000–2000)*, red. L. Harc, p. Wiszewski, R. Żerelik, vol. 2: *The Strengthening of Silesian Regionalism (1526–1740)*, red. L. Harc, G. Wąs, Wrocław 2014, s. 225–231.
- *Determinants and catalysts of Silesian regional identity (1526–1740)*, [w:] *Cuius regio? Ideological and Territorial Cohesion of the Historical Region of Silesia (c. 1000–2000)*, red. L. Harc, P. Wiszewski, R. Żerelik, vol. 2: *The Strengthening of Silesian Regionalism (1526–1740)*, red. L. Harc, G. Wąs, Wrocław 2014, s. 189–201.

- *Die schlesische Presse als Quelle und Medium des Wissens über den Karpatenraum vom 16. bis 18. Jahrhundert*, [w:] *Kultur und Literatur der Frühen Neuzeit im Donau-Karpatenraum. Transregionale Bedeutung und eigene Identität*, red. T. Katona, D. Haberland, Szeged 2014, s. 425–439.
- *Johann Gottlob Worbs (1760–1833) — teolog i historyk*, [w:] *Silva rerum soraviensium. Studia i szkice z dziejów dawnych Żar*, red. E. Białek, Ł. Bieniasz, M. Biszczyński, Wrocław 2014, s. 251–271.
- [wspólnie z Przemysławem Wiszewskim i Rościławem Żereliem] *Śląsk w okresie przemian pomiędzy wielkimi wojnami (1740–1918)*, *Śląski Kwartalnik Historyczny Sobótka*, 69 (2014), nr 3, s. 3–5.

Danuta Hombek

- *Początki prasy medycznej w Polsce*, *Medycyna Nowożytna*, 20 (2014), z. 1, s. 177–191.

Paweł Ignaczak

- *Teoria grafiki autorskiej i jej wpływ na twórczość malarzy-rytowników francuskich XVIII wieku*, [w:] *Metodologia, metoda i terminologia grafiki i rysunku. Teoria i praktyka*, red. J. Talbierska, Warszawa 2014.

Agnieszka Jakuboszczak

- *Kobięcą ręką. Osiemnastowieczne zespoły ogrodowo-parkowe na przykładzie majątku kórnickiego Teofili z Działyńskich Szoldrskiej Potulickiej*, *Studia i Materiały Ośrodka Kultury Leśnej*, 13 (2014), s. 139–164.
- *Kościół wobec nierządu. Sprawy o prostytucję i niemoralność kleru na terenie diecezji poznańskiej w XVI–XVIII wieku — zarys problematyki*, [w:] *Miłość sprzedajna*, red. B. Płonka-Syroka, K. Marchel, A. Syroka, Wrocław 2014, s. 103–112.
- *Le cosmopolitisme et la naissance de l’émancipation des femmes? L’exemple des salons polonais du XVIIIe siècle*, [w:] *Être Citoyen du monde. Cosmopolitisme et internationalisme: théories — pratiques — combats XVe–XXIe siècles*, red. L. Crips, N. Gabirel, M.-L. Pelus-Kaplan, Paris 2014, s. 67–80.
- *O zagranicznych podróżach Janusza Modesta Sanguszki*, [w:] *Polski Grand Tour w XVIII i początkach XIX wieku*, red. A. Ročko, Wilanów 2014, s. 65–80.

Stanisław Janeczek

- *Kultura języka a kultura logiczna w myśli Johna Locke’a*, *Roczniki Filozoficzne*, 62 (2014), z. 2, s. 5–26.

- *Od filozofii Boga do filozofii religii w dobie oświecenia*, [w:] *Filozofia a religia. Inspiracje — krytyka*, red. S. Janeczek, A. Starościc, Lublin 2014, s. 85–108.
- *O historyczności historiografii. Kilka uwag do wizji KEN Ambroise Joberta*, [w:] *Universitati serviens. Księga pamiątkowa ku czci Księdza Profesora Stanisława Wilka SDB*, red. J. Walkusz, M. Krupa, Lublin 2014, s. 421–428.

Barbara Judkowiak

- *Estetyka eklektyzmu czy synkretyzm w dziele Franciszki Urszuli Radziwiłłowej?*, [w:] *Eklektyzmy, synkretyzmy, uniwersa. Z estetyki dzieła epoki oświecenia i romantyzmu*, red. A. Ziółowicz, R. Dąbrowski, Kraków 2014, s. 69–95.
- [wspólnie z Agnieszką Jakuboszczak] *Le corps immobilisé. Les femmes et les jeux à l'époque moderne: les caroussels en Pologne au XVIIIe siècle*, [w:] *Jeux et sports de la Renaissance à nos jours*, red. M. Forycki, A. Jakuboszczak, M. Serwański, Poznań 2013, s. 273–282.
- *Metateatralność i metatekstowość, czyli o zanurzonych w życiu teatralnym dramatach i tekstach okółodramatycznych Goldoniego* (Rec. z: J. Dygul, *Metateatralność w dramaturgii Carla Goldoniego*, Warszawa 2012) — *Wiek Oświecenia*, 30 (2014), s. 256–265.
- *Roztańczona szkolna scena jezuicka* (Rec. z: A. Reglińska-Jemioł, *Formy taneczne w polskim teatrze jezuickim XVIII w.*, Poznań 2012) — *Wiek Oświecenia*, 30 (2014), s. 245–255.

Monika Jusupović

- Rec. z: D. Konieczna, *Ustrój i funkcjonowanie sejmiku brzeskolitewskiego w latach 1565–1763*, *Kwartalnik Historyczny*, 121 (2014), nr 3.

Paweł Kaczyński

- *Głupota, czyli... wszystko?* (Rec. z: A.M. Kobrzycka, *Na tropie głupoty. Charakterystyka zjawiska w literaturze polskiego oświecenia*) — *Wiek Oświecenia*, 30 (2014), s. 266–273.
- *Intymność i polityka. Motyw życia seksualnego w poezji politycznej ostatnich lat panowania Stanisława Augusta*, [w:] *Publiczne, prywatne, intymne w kulturze XVIII wieku*, red. T. Kostkiewiczowa, Warszawa 2014, s. 195–203.
- *Poezja okolicznościowa kręgu rodzinnego w czasach stanisławowskich*, [w:] *Poezja okolicznościowa w Polsce w latach 1730–1830. W kręgu spraw*

prywatnych i środowiskowych, red. M. Nalepa, G. Trościński, R. Magryś, Rzeszów 2014, s. 199–210.

- *Splątane tożsamości. Dyskurs kolonialny w polskich relacjach z podróży po Ameryce*, [w:] *Polski Grand Tour w XVIII i początkach XIX wieku*, red. A. Roćko, Warszawa 2014, s. 395–413.

Irena Kadulska

- *Konstytucja 3 maja w dramatach Józefa Wybickiego*, [w:] *Poezja okolicznościowa w Polsce w latach 1730–1830*, tom: *W kręgu spraw publicznych i narodowych*, red. M. Nalepa, G. Trościński, R. Magryś, Rzeszów 2014, s. 258–274.
- *The Połock Academy (1812–1820). An Example of the Society of Jesus's Endurance*, [w:] *Jesuit Survival and Restoration. A Global History, 1773–1900*, red. R. A. Maryks, J. Wright, Leiden–Boston 2014, s. 83–98.

Wojciech Kaliszewski

- *Czarny portret kandydata do polskiej korony. Paszkwile elekcyjne ostatniego bezkrólewia*, [w:] *Poezja okolicznościowa w Polsce w latach 1730–1830. W kręgu spraw publicznych i narodowych*, red. M. Nalepa, G. Trościński, R. Magryś, t. 1, Rzeszów 2014, s. 181–194.
- *Oko Stanisława Trembeckiego*. Szkic, Napis, seria XX, 2014, s. 43–50.
- *Wyprawa na wójaz Józefa Szymanowskiego*, [w:] *Polski Grand Tour w XVIII i początkach XIX wieku*, red. A. Roćko, Warszawa 2014, s. 229–240.

Piotr Kociumbas

- *„Per occasionem” czy „de tempore”? Kantata noworoczna Friedricha Christiana Mohrheima i jej typologiczna osobliwość*, *Aspekty Muzyki*, 2013 (druk 2014), t. 3, s. 27–48.
- [wspólnie z Anną Just], *Das Körperliche im Spiegel der performativen Kommunikation am Beispiel der zu Danzig im 18. Jahrhundert vorgeführten kantatenhaften Gelegenheitsdichtung*, [w:] *Körper — Kultur — Kommunikation. Corps — Culture — Communication*, red. A. Schwarz, C. Schiltknecht, B. Wahlen, Bern 2014, s. 175–192.

Małgorzata Konopnicka

- *Oficer w służbie cywilnej na Śląsku 1740–1806 (współczesna historiografia wobec dawnego stereotypu)*, [w:] *Mity i legendy w polskiej historii wojskowości*, red. W. Caban, J. Smoliński, Kielce 2014, s. 122–132.

Urszula Kosińska

- *Biblioteka Zaluskich*, [w:] *Węzły pamięci niepodległej Polski*, Znak 2014, s. 92–93.
- *L'affaire secrète, czyli nieznaną plan rozbioru Polski z lat 1724–1726*, [w:] *W cieniu wojen i rozbiorów. Studia z dziejów Rzeczypospolitej XVIII i początków XIX wieku*, red. U. Kosińska, D. Dukwicz, A. Danilczyk, Warszawa 2014, s. 105–135.
- *Michał Szymanowski h. Jezierza (ok. 1670–1731)*, [w:] *Polski Słownik Biograficzny*, t. 50, Warszawa–Kraków 2014.
- Rec. z: Aleksandra Skrzypietz, *Królewscy synowie – Jakub, Aleksander i Konstanty Sobiescy*, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2011, ss. 672 — *Kwartalnik Historyczny*, 121 (2014), nr 3, s. 708–717.
- *Stosunki Augusta II z Rosją w latach 1730–początek 1733 w świetle relacji saskiego posta w Moskwie i Petersburgu Jeana Le Forta*, *Kwartalnik Historyczny*, 121 (2014), nr 3, s. 571–592.

Teresa Kostkiewiczowa

- *Ambiwalencje grzeczności: Do... („Żądasz waszmość pan...”)*, [w:] *Czytanie Krasickiego*, red. T. Kostkiewiczowa, R. Doktor, B. Mazurkova, Warszawa 2014, s. 323–333.
- *Poeci wobec pierwszego rozbioru. Typy wypowiedzi*, [w:] *Poezja okolicznościowa w Polsce w latach 1730–1830. W kręgu spraw publicznych i narodowych*, red. M. Nalepa, G. Trościński, R. Magryś, Rzeszów 2014, s. 34–49.
- *Publiczne, prywatne, intymne – o sposobach rozumienia i miejscu w kulturze w XVIII wieku*, [w:] *Publiczne, prywatne, intymne w kulturze XVIII wieku*, red. T. Kostkiewiczowa, Warszawa 2014, s. 9–26.
- *Wokół polskiej edycji Pamiętników Stanisława Augusta* (Rec. z: *Pamiętniki króla Stanisława Augusta. Antologia*) — *Wiek Oświecenia*, 30 (2014), s. 177–185.

Jolanta Kowal

- *„Niewygodna dla władzy” twórczość poetycka Antoniego Goreckiego*, *Toruńskie Studia Bibliologiczne*, 2014, nr 1(12), s. 9–30.
- *„Talent nie(wyższy) nad mierność” — kilka uwag o zjawisku wierszomanii na Litwie w latach 1815–1830*, *Prace Polonistyczne*, 2014, Ser. LXIX, s. 9–20.
- *Polemika z rozpaczającym Katonem: Do... („Szacowny starcze...”)*, [w:] *Czytanie Krasickiego*, red. T. Kostkiewiczowa, R. Doktor, B. Mazurkova, Warszawa 2014, s. 199–211.

- *Spóźnione oświecenie na Litwie — pierwodruki „Sofijówki” w czasopiśmiech wileńskich*, [w:] *„Sofijówka” Stanisława Trembeckiego — konteksty i interpretacje*, red. G. Filip, M. Patro-Kucab, J. Kowal, Rzeszów 2013 [druk 2014], s. 82–97.

Danuta Kowalewska

- *„Diabeł w swojej postaci” Jana Bohomolca. Obrazy kultur pozaeuropejskich i współczesna paralela*, *Prace Polonistyczne*, 68 (2013), s. 43–62.
- *Filozof i święci. Problemy oświeceniowej hagiografii*, [w:] *Sacrum świata wschodniego i zachodniego w kulturze słowiańszczyzny*, red. A. Bezwiński, A. Majmieskułow, Bydgoszcz 2014, s. 253–263.
- *Literatura dokumentu osobistego jako forma przywoływania pamięci*, [w:] *Inspiracje pedagogią freinetowską*, t. 1: *Studia, źródła, wspomnienia dedykowane Halinie Semenowicz*, red. A. Semonowicz, H. Solarczyk, A. Szwech, Toruń 2014, s. 333–346.
- *Motywy wróżebne w poezji okolicznościowej XVIII wieku*, [w:] *Poezja okolicznościowa w Polsce w latach 1730–1830. W kręgu spraw prywatnych i okolicznościowych*, red. M. Nalepa, G. Trościński, R. Magryś, Rzeszów 2014, s. 312–326.
- *Rec. z: Bogusław Pfeiffer, Rex et Patria. Temat władcy, narodu i ojczyzny w literaturze i sztuce XVIII stulecia*, red. A. Oszczęda, Wydawnictwo DiG, Warszawa 2012 — *Klio Czasopismo poświęcone dziejom Polski i powszechnym*, 28 (2014), s. 222–228.
- *Senna wizja poety. „Do Dulfusa” Ignacego Krasickiego*, [w:] *Czytanie Krasickiego*, red. T. Kostkiewiczowa, R. Doktor, B. Mazurkova, Warszawa 2014, s. 273–292.
- *Stultorum plena sunt omnia. Głupców pełno wszędzie? (artykuł recenzyjny książki: Agnieszka M. Kobrzycka, Na tropie głupoty. Charakterystyka zjawiska w literaturze polskiego oświecenia, Warszawa 2013)*, *Napis*, seria XIX, 2013, s. 407–413.

Adam Kucharski

- *„Kompostella” i Droga Jakubowa w polskiej literaturze geograficzno-krajoznawczej XVIII wieku*, [w:] *Camino Polaco. Teologia — Sztuka — Historia — Teraźniejszość*, t. 1, red. P. Roszak, W. Rozynekowski, Toruń 2014, s. 73–92.
- [wspólnie z Jerzym Dygdałą] *Szykowski (Szwejkowski) Samuel Kazimierz*, [w:] *Polski Słownik Biograficzny*, t. 49, Warszawa–Kraków 2014, s. 509–512.

- *Sacrum i profanum w polskich XVII-wiecznych opisach podróży dzieł architektury i sztuki kościelnej*, [w:] *Staropolski ogląd świata. Kultura staropolska – poszukiwanie sacrum odnajdywanie profanum*, red. B. Rok, F. Wolański, Toruń 2014, s. 248–266.

Katarzyna Kuras

- *„Wojna totalna” w opiniach siedemnastowiecznych. Zbombardowanie Brukseli przez Ludwika XIV w 1695 roku*, *Studia Historyczne*, 57 (2014), z. 2, s. 189–206.
- *Prywatność na dworze królowej Francji. Przykład Marii Leszczyńskiej*, [w:] *Publiczne, prywatne, intymne w kulturze XVIII wieku*, red. T. Kostkiewiczowa, Warszawa 2014, s. 219–232.
- *Szumlański Andrzej*, [w:] *Polski Słownik Biograficzny*, t. 49, Warszawa–Kraków 2014, s. 336–337.
- *Szumlański Jan*, [w:] *Polski Słownik Biograficzny*, t. 49, Warszawa–Kraków 2014, s. 342–343.
- *Teatr śmierci w służbie majestatu: trzy exempla z dziejów Rzeczypospolitej XVII i XVIII w.*, *Klio – Czasopismo poświęcone dziejom Polski i powszechnym*, 31 (2014), nr 4, s. 34–57.

Liliana Lewandowska

- *Warschauer „sogenannte Liebhaber der Wissenschaften”*, [w:] *Das Fremde erfahren. Polen-Litauen, Deutschland und Frankreich in der frühneuzeitlichen Reiseliteratur*, red. W. Zientara, L. Lewandowska, Toruń 2014, s. 150–169.
- *Preußen in den Kosmographien des 17. und 18. Jahrhunderts*, [w:] *Vergangenenes in Erinnerung rufen... Beiträge zur Kulturgeschichte des Königlichen Preußen*, red. L. Lewandowska, K. Szczerbowska-Prusevicius, W. Zientara, Münster 2014, s. 87–101.
- *Samuel Schelwig als Gegner pietistischer Tendenzen im Danzig des 17. und 18. Jahrhunderts*, *Westpreußen-Jahrbuch*, 64 (2014), s. 57–66.

Justyna Łukaszewicz

- *Continuité et rupture dans le domaine de la traduction théâtrale vers le polonais. Wojciech Bogustawski et son „Axur”*, [w:] *Traduction et Rupture. La traduction comme moyen de communication interculturelle*, red. M. Laurent, Paris 2014, s. 71–90.

Iwona Maciejewska

- *Magdalena z Czapskich Radziwiłłowa – potulna żona czy mistrzyni*

intrygi?, [w:] *Niepokorne. Konstrukcje kobiece w literaturze*, red. B. Wałęciak-Dejneka, J. Postulszna, Kraków 2014, s. 35–45.

- *O zróżnicowanych funkcjach postscriptum – na przykładzie listów Magdaleny z Czapskich Radziwiłłowej*, *Prace Literaturoznawcze*, 2014, nr 2, s. 163–175.

Krystyna Maksimowicz

- *Okolicznościowe powinszowanie: Nowy Rok*, [w:] *Czytanie Krasickiego*, red. T. Kostkiewiczowa, R. Doktor, B. Mazurkova, Warszawa 2014, s. 215–226.
- Rec. z: M. Dawidziak-Kładoczna, *Językowe aspekty kultury politycznej Sejmu Wielkiego*, Częstochowa 2012, s. 397 — *Wiek Oświecenia*, 30 (2014), s. 219–224.
- *W poszukiwaniu autora i ustalenia datacji wiersza ku czci bohatera spod Szczekocin, czyli rozważania na temat „Pożegnania JW. Jana Grochowskiego, generała majora, komenderującego wojsk polskich pod naczelnictwem Tadeusza Kościuszki, idącego na wojnę z Moskalami i Prusakami, którego broniąc ojczyzny, chwalebnie w bitwie pod Szczekocinami przeciw Moskalom i Prusakom życia dokonał na placu roku 1794”*, [w:] *Poezja okolicznościowa w Polsce w latach 1730–1830. W kręgu spraw publicznych i narodowych*, red. M. Nalepa, G. Trościński, R. Magryś, Rzeszów 2014, s. 275–284.

Bernadetta Manyś

- *Dworskie i szlacheckie uroczystości w świetle Relacji historycznej o Polsce Gasparda de Tende*, *Sensus Historiae. Studia interdyscyplinarne*, 16 (2014), nr 3, s. 37–49.

Małgorzata Marcinkowska

- *Osiemnastowieczne modlitwy panien i niewiast różnego stanu w intencji męża*, [w:] *Sarmackie theatrum*, t. 7: *W kręgu rodziny i prywatności*, red. M. Jarczykova, R. Ryba, Katowice 2014, s. 253–262.

Andrzej Matsuk

- *Polityka rosyjska w Rzeczypospolitej w 1733 roku a kandydatura „Piaśta”*, *Klio. Czasopismo poświęcone dziejom Polski i powszechnym*, 29 (2014), nr 2, s. 41–110.
- *Stronnicтво sapieżyńskie w powiatach Wielkiego Księstwa Litewskiego za panowania Augusta III*, [w:] *Studia z dziejów Wielkiego Księstwa Litewskiego*, Warszawa 2014, s. 287–318.

- Наваградская шляхта ў 1734 г., Архіварыус, Выпуск 12, Мінск 2014, s. 325–336.
- Род Буйніцкіх у Полацкім ваяводстве ў панаванне Аўгуста III, [w:] *Беларускае Падзвінне: вопыт, метадыка і вынікі палявых і міждысцыплінарных даследаванняў (да 20-годдзя археалагічных і этнаграфічных экспедыцый ПДУ)*, cz. 2, Наваполацк 2014, s. 107–116.
- Российские войска и шляхта восточных воеводств Великого княжества Литовского во время войны за „польское наследство“ 1733–1735 годов, [w:] *„Война и оружие. Новые исследования и материалы“*. Труды Пятой Международной научно-практической конференции Санкт-Петербурга, cz. 3, Санкт-Петербург 2014, s. 144–161.
- *Kampania trybunalska na Litwie w 1742 r.*, [w:] *W cieniu wojen i rozbiorów. Studia z dziejów Rzeczypospolitej XVIII i początków XIX wieku*, Warszawa 2014, s. 161–180.

Paweł Matyszewski

- *Cyrulik sewilski z... Paryża, tekst o Pierre de Beaumarchais do programu Filharmonii Łódzkiej „Cyrulik sewilski Gioachino Rossiniego“*, 22 listopada 2014, s. 16–19.
- *Deux traductions polonaises de l'„Esprit des lois“: de Mateusz Czarnek (1777) à Tadeusz Boy-Żeleński (1927)*, [w:] *Mélanges au Professeur Zbigniew Naliwajek*, Warszawa 2014, s. 36–44.
- *La Pologne dans l'imaginaire de Montesquieu*, [w:] *Construction d'un imaginaire collectif européen. De la Renaissance aux Lumières, Allemagne, France, Pologne — unité et diversité*, Lublin 2014, s. 93–104.
- *Les „Lettres persanes“ de Montesquieu: de la fiction des lettres à la vérité des sciences*, [w:] *Savoirs et fictions dans les littératures romanes*, Kraków 2014, s. 13–25.
- *Voltaire*, [w:] *Encyklopedia Katolicka*, t. 20, Lublin 2014, szp. 113–114.

Bożena Mazurkova

- *Gorzki obrachunek z polską sceną polityczną: „Do J. B.“*, [w:] *Czytanie Krasickiego*, red. T. Kostkiewiczowa, R. Doktor, B. Mazurkova, Warszawa 2014, s. 297–317.
- *Nowy Grand Tour w świetle „Mes voyages“ Walerii Tarnowskiej*, [w:] *Polski Grand Tour w XVIII i początkach XIX wieku*, red. A. Ročko, Warszawa 2014, s. 153–182.
- *O humorach, chimerach i niecierpliwości w moralnych zaleceniach i przestroгах oświeceniowych autorów*, [w:] *Publiczne, prywatne, intymne*

- w kulturze XVIII wieku, red. T. Kostkiewiczowa, Warszawa 2014, s. 27–70.
- *Okoliczności oraz wydarzenia życia prywatnego i publicznego w poetyckiej dokumentacji „Zabaw Przyjemnych i Pożytecznych”*, [w:] *Poezja okolicznościowa w Polsce w latach 1730–1830. W kręgu spraw prywatnych i środowiskowych*, red. M. Nalepa, G. Trościński, R. Magryś, Rzeszów 2014, s. 211–251.
 - *Oświeceniowa muza w darze dzieciom i młodym solenizantom*, [w:] *Sarmackie theatrum*, t. 7: *W kręgu rodziny i prywatności*, red. M. Jarczykowska, R. Ryba, Katowice 2014, s. 263–294.
 - *„Złocona cytra” Homera i „srebrna gęśl” Kupidyna. Lekturowe konteksty wczesnej liryki Franciszka Dionizego Książnina*, [w:] *Estetyka dzieła. Eklektyzmy, synkretyzmy, uniwersa. Z estetyki dzieła epoki oświecenia i romantyzmu*, red. A. Zioliwicz, R. Dąbrowski, Kraków 2014, s. 111–132.

Katarzyna Mikocka-Rachubowa

- *„Grand Tour” i włoska rzeźba w Polsce końca XVIII i początków XIX wieku*, [w:] *Polski Grand Tour w XVIII i początkach XIX wieku*, red. A. Roćko, Warszawa 2014, s. 243–257.
- *Polscy amatorzy włoskich rzeźb (ok. 1800–1830)*, [w:] *Miłośnictwo rzeczy. Studia z historii kolekcjonerstwa na ziemiach polskich w XIX wieku*, red. K. Kłudkiewicz, M. Mencfel, Warszawa 2014, s. 76–95.
- *Rome and Sculpture in Poland in the Reign of King Stanislaus Augustus (1764–1795)*, [w:] *Poland and Artistic Culture of Western Europe 14th–20th Century*, red. B. Przybyszewska-Jarmińska, L. Sokół, Frankfurt am Main 2014, s. 271–350.

Aleksandra Norkowska

- *Cudzoziemcy o domu Bożym w architektonicznej przestrzeni polskiego Oświecenia*, [w:] *Sacrum świata wschodniego i zachodniego w kulturze Słowiańszczyzny. Konferencja pod honorowym patronatem Komitetu Słowiańszczyznawstwa Polskiej Akademii Nauk, Bydgoszcz, 18–20 września 2014*, red. C. Nelkowski, Bydgoszcz 2014, s. 265–272.
- *Dramat i powieść oświecenia w wierszu okazjonalnym w przestrzeni miasta*, [w:] *Poezja okolicznościowa w Polsce w latach 1730–1830: w kręgu spraw prywatnych i środowiskowych*, t. 2, red. M. Nalepa, G. Trościński, R. Magryś, Rzeszów 2014, s. 327–343.
- *Na straży kobiecego piękna? „Damskie nauki”*, [w:] *Czytanie Krasickiego*, red. T. Kostkiewiczowa, R. Doktor, B. Mazurkowska, Warszawa 2014, s. 485–503.

- *O mieście jako przestrzeni doznań estetycznych w literaturze polskiego oświecenia*, [w:] *Eklektyzmy, synkretyzmy, uniwersa: z estetyki dzieła epoki oświecenia i romantyzmu*, red. A. Ziółowicz, R. Dąbrowski, Kraków 2014, s. 299–308.
- *Obraz przestrzeni architektoniczno-urbanistycznej w polskich leksykonach wieku oświecenia*, [w:] *Miasto: przestrzeń zróżnicowana językowo, kulturowo i społecznie*, t. 5, red. M. Święcicka, M. Peplińska-Narloch, Bydgoszcz 2014, s. 38–46.

Józef Olejniczak

- *Raport Staszica o stanie uporządkowania miasta Lublina z 1824 r.*, [w:] *Zeszyty Staszicowskie*, z. 9, Piła 2014.
- *„Największą pracę zadało mi czytanie samego tłumaczenia”*. Krytyka Staszicowskiego przekładu „Iliady” Homera na łamach „Tygodnika Polskiego”, [w:] *Zeszyty Staszicowskie*, z. 9, Piła 2014.

Piotr Paluchowski

- *Teksty popularnonaukowe z zakresu medycyny w gdańskiej prasie w II połowie XVIII w. na przykładzie „Danziger Erfahrungen”*, [w:] *Joaachim Oelhaf i jego następcy*, red. A. Szarszewski, B. Siek, Gdańsk 2013 [druk 2014], s. 163–170.
- *Kompozycja graficzna kart tytułowych gdańskich kalendarzy XVI–XVII wieku*, *Rocznik Biblioteki Narodowej*, 44 (2013) [druk 2014], s. 91–112.
- *Nützliche Danziger Erfahrungen (1739–1757) als Quelle zur Erkennung der nterregionalen Beziehungen Danzigs*, [w:] *Vergangenes in Erinnerung rufen... Beiträge zur Kulturgeschichte des Königlichen Preußens*, hg. L. Lewandowska, K. Szczerbowska-Prusevicius, W. Zientara, Berlin 2014, s. 117–124.
- *Poszukiwania zagarniętego mienia. Ogłoszenia na łamach gdańskiego czasopisma z końca XVIII w. dotyczące kradzieży z kościołów i budowli przykościelnych*, [w:] *Dziedzictwo utracone — dziedzictwo odzyskane*, red. A. Kamler, D. Pietrzykiewicz, Warszawa 2014, s. 335–348.
- *Gdański salon sarmackiej damy. Na marginesie pracy Agnieszki Jakuboszczak o Barbarze Sanguszkowej*, *Zapiski Historyczne*, 79 (2014), z. 1, s. 117–127.
- *Rec. z: D. Kowalewska, Magia i astrologia w literaturze polskiego oświecenia*, *Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika*, Toruń 2009, ss. 393 — *Odrodzenie i Reformacja w Polsce*, 57 (2013) [druk 2014], s. 263–270.

Maciej Parkitny

- *Historia literatury staropolskiej i oświecenia jako przedmiot akademickiej dydaktyki polonistycznej*, [w:] *Polonistyka dziś – kształcenie dla jutra*, red. K. Biedrzycki, W. Bobiński, A. Janus-Sitarz, R. Przybylska, Kraków 2014, t. 1, s. 378–389.
- *Wobec oświeceniowego projektu modernizacyjnego: „Wojna chocimska”*, [w:] *Czytanie Krasickiego*, red. T. Kostkiewiczowa, R. Doktor, B. Mazurkowska, Warszawa 2014, s. 379–400.

Wojciech Piotrowski

- *Geografia literacka byłych ziem dawnej Rzeczypospolitej (1800–1900)*, [w:] *Pogranicza, Kresy, Wschód a idee Europy*, Seria 2: *Wiktor Choriew in memoriam*, Białystok 2013 [druk 2014], s. 325–350.
- *Adam Kazimierz Czartoryski w poezji rodziny, przyjaciół, znajomych i sąsiadów. O rozwoju i przemianach poezji panegirycznej w oświeceniu*, [w:] *Poezja okolicznościowa w Polsce w latach 1730–1830*, t. 2: *W kręgu spraw prywatnych i środowiskowych*, Rzeszów 2014, s. 138–165.

Józef Tomasz Pokrzywniak

- *Dylematy satyryka i moralisty: „Pochwała wieku”*, [w:] *Czytanie Krasickiego*, red. T. Kostkiewiczowa, R. Doktor, B. Mazurkowska, Warszawa 2014.
- *Ignacego Krasickiego wiersze (nie)okolicznościowe*, [w:] *Poezja okolicznościowa w Polsce w latach 1730–1830. W kręgu spraw prywatnych i środowiskowych*, red. M. Nalepa, G. Trościński, R. Magryś, Rzeszów 2014, s. 50–61.
- *Między kpina a powagą. Co Krasicki chciał powiedzieć w „Myszeidzie”?*, [w:] *Eklektyzmy, synkretyzmy, uniwersa*, red. A. Ziółowicz, R. Doktor, Kraków 2014.

Jolanta Polanowska

- *Mokotów – ogród krajobrazowy Izabelli Lubomirskiej dedykowany Jean-Jacques Rousseau*, *Biuletyn Historii Sztuki*, 75 (2013), nr 3, s. 437–485.
- *Projekt podziemnego ogrodu w pałacu Franciszka Ksawerego Branickiego w Warszawie – dzieło S. B. Zuga*, [w:] *Curiosità – zjawiska osobliwe w sztuce, literaturze i obyczaju*, red. A. S. Czyż, J. Nowiński, Warszawa 2013 [druk 2014], s. 160–181.

Bożena Popiołek

- *„Co między mężem i żoną jest, tego nikt wiedzieć nie powinien”: intymność*

- w źródłach czasów saskich, [w:] *Publiczne, prywatne, intymne w kulturze XVIII wieku*, red. T. Kostkiewiczowa, Warszawa 2014, s. 113–126.
- „W wielkim strachu i bojaźni rezydujem...”. *Mentalność zakonnic w okresie saskim. Próba sondażu*, [w:] *Klasztory mnisze na wschodnich terenach Rzeczypospolitej od XVI do początków XX wieku*, red. J. Gwóździk, R. Witkowski, A. M. Wyrwa, Poznań 2014, s. 183–193.
 - *Podróże edukacyjne i poznawcze w źródłach czasów saskich*, [w:] *Polski Grand Tour w XVIII i początkach XIX wieku*, red. A. Roćko, Warszawa 2014, s. 45–64.
 - *Śluby, pogrzeby, ingresy urzędnicze – ceremonie w życiu Lwowa w pierwszej połowie XVIII wieku*, [w:] *Lwów. Miasto – społeczeństwo – kultura*, t. 9: *Życie codzienne miasta. Studia z dziejów miasta*, red. K. Karolczak, Ł. T. Sroka, Kraków 2014, s. 84–95.
 - *Teatr wojenny w gazetach rękopiśmiennych czasów saskich*, *Rocznik Historii Prasy Polskiej*, 17 (2014), z. 3 (35), s. 5–20.
 - *Zapomniane krajobrazy. Testamenty czasów saskich jako nośniki pamięci o przeszłości*, [w:] *Krajobrazy pamięci. Pamięć krajobrazu*, red. Z. Budrewicz, M. Sienko, Regio, Edukacja, Kultura, nr 6, Kraków 2014, s. 161–184.

Kazimierz Puchowski

- *Mars or Apollo? The Ideal King presented in Jesuit Colleges in the Polish-Lithuanian Commonwealth*, [w:] *Education, War and Peace. Abstracts*, ISCHE 36, London 2014, s. 279.
- *Szybiński Dominik Aleksander Gabriel (1730–1799), pijar, nauczyciel, pedagog, pisarz, tłumacz, rektor kolegium w Międzyrzeczu Koreckim*, [w:] *Polski Słownik Biograficzny*, t. 49, Warszawa–Kraków 2014, s. 516–518.

Agata Roćko

- *Intymizm w polskich relacjach wspomnieniowo-diariuszowych końca XVIII wieku*, [w:] *Publiczne, prywatne, intymne w kulturze XVIII wieku*, red. T. Kostkiewiczowa, Warszawa 2014, s. 162–173.
- „List imieniem brata do siostry” — różne odcienie liryzmu w wierszach z prozą Krasickiego, [w:] *Czytanie Krasickiego*, red. T. Kostkiewiczowa, R. Doktor, B. Mazurkova, Warszawa 2014, s. 343–356.
- *Niecodzienna biografia oraz dziennik intymny z przełomu XVIII i XIX wieku* (Rec. z: Elżbieta. L. Wichrowska, *Twoja śmierć. Początki dziennika intymnego w Polsce na przełomie XVIII i XIX wieku*. Antoni Ostrowski, *Życie najlepszej żony opisane przez czutego jej małżonka dla kocha-*

- nych dzieci oraz Dziennik moich uczuciów, czyli elegia serca*, Warszawa 2012) — *Wiek Oświecenia*, 30 (2014), s. 198–202.
- *Polski „Grand Tour” do Francji w czasach saskich* (Rec. z: Małgorzata Kamecka, „*Do cudzych krajów*”. *Edukacyjne podróże szlachty polskiej do Francji w epoce saskiej*, Białystok 2012) — *Wiek Oświecenia*, 30 (2014), s. 230–235.
 - *Polski Grand Tour dam modnych*, [w:] *Polski Grand Tour w XVIII i początkach XIX wieku*, red. A. Roćko, Warszawa 2014, s. 130–150.
 - *Słowo wstępne*, [w:] *Polski Grand Tour w XVIII i początkach XIX wieku*, red. A. Roćko, Warszawa 2014, s. 11–16.

Bogdan Rok

- *Dzieciństwo w świetle poradników Józefa Legowicza z drugiej połowy XVIII w.*, [w:] *W kręgu rodziny epok dawnych. Dzieciństwo*, red. B. Popiołek, A. Chłosta-Sikorska, M. Gadocha, Warszawa 2014, s. 375–383.
- *Kilka uwag o dominikańskich kazaniach XVIII w.*, *Roczniki Humanistyczne. Historia*, 61 (2013), z. 2, s. 209–220.
- *Przyczynek do rekonstrukcji staropolskiego atlasu sanktuariów maryjnych*, [w:] *Hereditates Costos. Księga dla uczczenia Księdza Profesora Józefa Patera*, red. A. Tomko, Wrocław 2014, s. 297–303.
- *Reformaci polscy czasów staropolskich wobec problemu przygotowania wiernych do śmierci*, [w:] *Widzenie Polikarpa. Średniowieczne rozmowy człowieka ze śmiercią*, red. A. Dąbrówka, Paweł Stępień, Warszawa 2014, s. 301–308.
- *Rzym papieski w relacjach Polaków XVIII wieku*, [w:] *Polski Grand Tour w XVIII i początkach XIX wieku*, red. A. Roćko, Warszawa 2014, s. 313–332.

Dariusz Rolnik

- *Lata szkolne we wspomnieniach pamiętnikarzy czasów stanisławowskich (1764–1795)*, [w:] *Biblioteka Współczesnej Myśli Pedagogicznej*, t. 3: *Komisja Edukacji Narodowej. Konteksty historyczno-pedagogiczne*, red. K. Dormus, B. Popiołek, A. Chłosta-Sikorska, R. Ślęczka, Kraków 2014, s. 279–291.
- *O miejscu życia publicznego w przestrzeni prywatnej obywateli czasów stanisławowskich (na przykładzie listów Izabeli Świejkowskiej do męża Leonarda)*, [w:] *Publiczne, prywatne, intymne w kulturze XVIII wieku*, red. T. Kostkiewiczowa, Warszawa 2014, s. 175–193.
- *Obraz „nowej” i „dawnej” magnaterii polsko-litewskiej w polskiej literaturze pamiętnikarskiej końca XVIII i początków XIX wieku*, *Wieki Stare i Nowe*, 6 (2014), s. 58–83.

- *Pamiętnikarze czasów panowania Stanisława Augusta o nauczaniu zakonnym w Rzeczypospolitej (1764–1795)*, [w:] *Klasztory mniszne na wschodnich terenach dawnej Rzeczypospolitej od XVI do początków XX wieku*, red. J. Gwioździk, R. Witkowski, A. M. Wyrwa, Poznań 2014, s. 425–445.
- *Wobraz polska-litovskaj magnateryi u polskaj memuarnej literatury na mjarzy XVIII i XIX satgodzja*, *Arche*, 1–2 (2014), s. 73–105.

Halina Rusińska-Giertych

- *Utwory okolicznościowe z lat 1773–1800 z lwowskiej tłoczni gubernialnej jako wyraz życia społeczno-politycznego Galicji*, [w:] *Poezja okolicznościowa w Polsce w latach 1730–1830: w kręgu spraw prywatnych i środowiskowych*, red. M. Nalepa, G. Trościński, R. Magryś, Rzeszów 2014, s. 252–274.
- *Drukarnie zakonne Kościoła łacińskiego na ziemiach ruskich Rzeczypospolitej od XVII do XIX w. i ich pokasacyjne losy*, [w:] *Kasaty klasztorów na obszarze dawnej Rzeczypospolitej Obojga Narodów i na Śląsku na tle procesów sekularyzacyjnych w Europie*, t. 1: *Geneza: kasaty na ziemiach zaboru austriackiego i rosyjskiego*, red. M. Derwich, Wrocław 2014, s. 309–322.
- *Księgozbiór OO. Franciszkanów we Lwowie w świetle inwentarzy bibliotecznych z lat 1898–1903*, [w:] *Kraków — Lwów. Biblioteki XIX–XX wieku*, t. 13, red. A. Ruta, E. Wójcik, Kraków 2014, s. 75–90.
- *Miždisciplinarna programa „Kul’turna spadšina kolišnih monastirov na teritorii Reči Pospolitoi ta Silezii, skasovanih u XVIII–XIX st.: Dolâ, značennâ, inventarizaciâ” — možlivosti spivpraci*, *Visnik L’vivskogo universitetu. Seriâ knigoznavstvo, bibliotekoznavstvo ta informacijni tehnologii*, 8 (2014), s. 374–379.
- *Dochody klasztorów wynikające z działalności typograficznej na przykładzie drukarni franciszkanów we Lwowie (1770–1776)*, [w:] *Klasztor w gospodarce średniowiecznej i nowożytnej*, red. M. Derwich, Wrocław 2013 [druk 2014], s. 553–571.
- *Sztycharz i drukarz lwowski Jan Filipowicz w świetle dokumentów archiwalnych*, *Roczniki Biblioteczne*, 57 (2013) [druk 2014], s. 117–138.

Janusz Ryba

- *Trembecki i pani de Graffigny*, *Prace Polonistyczne*, 68 (2013) [druk 2014], s. 63–71.
- *Paryż w literaturze polskiego oświecenia (kilka uwag)*, *Postscriptum Polonistyczne*, 1(13), 2014, s. 179–185.

Anna Ryszka-Komarnicka

- *Arcangelo Spagna’s ‘perfetto melodramma spirituale’ as seen on the*

example of two versions of his oratorio based on the Book of Judith, *Musi-cologica Brunensia*, 49 (2014), nr 1, s. 73–88.

- *O kompozytorskich inventio, dispositio i decoratio w arii 'Parto inerme, e non pavento' Judyty z oratorium La Betulia liberata Metastasia w wybranych opracowaniach z lat 1734–1781*, [w:] *Między traktatem a mową uczuć*, Łódź 2014, s. 161–197.
- *„In tempore belli et pacis”: warszawska „Giuditta” (1635) w świetle wybranych włoskich drammi sacri i oratoriów z XVII–XVIII wieku*, [w:] *Operowy kontrapunkt. Libretto w Europie Środkowej i Wschodniej*, red. K. Lisiecka, B. Judkowiak, Poznań 2014, s. 17–33.

Marian Skrzypek

- *Epikurejsko-senecjańskie przyjemności Lubomirskiego i Ponińskiego*, *Rocznik Historii Filozofii Polskiej*. Oświecenie, Warszawa 2012, s. 5–67.
- *Filozofia i medycyna Mandeville’a czyli oświeceniowe początki psychoterapii* (Rec. z: B. Mandeville, *Un traité sur les passions hypocondriaques et hystériques. Présenté et traduit par Sylvie Kleiman-Lafon*, Grenoble 2012) — *Archiwum Historii Filozofii i Myśli Społecznej*, 59 (2014), s. 377–380.
- *Kościuszek o religii*, *Przegląd*, 2014, nr 19, s. 16–18.
- *L’idée de la république universelle pendant la Révolution Française*, *Studia z Etyki i Edukacji Globalnej*, 2014, nr 1, s. 41–63.
- *Les droits de l’homme et du citoyen dans la philosophie des Lumières*, *Archiwum Historii Filozofii i Myśli Społecznej*, 59 (2014), s. 75–92.
- *O Diderocie rocznicowo i encyklopedycznie*, *Olimpiada Filozoficzna*, 44 (2014), s. 4–16.
- *O szwajcarskich polonofilach doby oświecenia i ich projektach naprawy Rzeczypospolitej* (Rec. z: M. Bratuń, *Relations polono-suissees au XVIII siècle*, Wrocław 2012; M. Bratuń, *Elie Bertrand a Polska*, Wrocław 2013) — *Archiwum Historii Filozofii i Myśli Społecznej*, 59 (2014), s. 383–398.
- *Staszic wśród republikanów*, *Zeszyty Staszicowskie*, 2014, z. 9, s. 31–67.

Ramunė Šmigelskytė-Stukienė

- *Aštuonioliktojo amžiaus šaltinių publikavimas Lietuvoje: pasiekimai ir problemos*, *Istorijos šaltinių tyrimai*, 5 (2014), s. 279–296.
- *Modernios Naujųjų laikų administravimo sistemos bruožų paieška Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės išdo komisijos struktūroje (1764–1795 m.)*, *Lietuvos istorijos metraštis*, 2013/1, [druk 2014], s. 5–23.
- *Nuo 1791 m. gegužės 3 d. iki spalio 20 d. ir po jos: Lietuvas ir Lenkijos val-*

- stybinių institucijų „suliejimo“ problema (Iždo komisijos pavyzdžiu), [w:] XVIII amžiaus studijos, t. 1: Lietuvos Didžioji Kunigaikštystė: tarp tradicijų ir naujovių, red. R. Šmigelskytė-Stukienė, Vilnius 2014, s. 128–147.
- Povilo Ksavero Bžostovskio laikų Lietuva. Lietuvos Didžioji Kunigaikštystė XVIII amžiuje: pakilimas ir saulėlydis, [w:] Povilas Ksaveras Bžostovskis. Paulavos respublika, red. A. Arlauskienė, Vilnius 2014, s. 13–81.
- Нарысы палітычнай і дыпламатычнай дзейнасці Міхала Клеафаса Агінскага (ад Варшаўскага сойма 1786 г. да Гарадзенскага сойма 1793 г.), [w:] Магнатэрыя Вялікага Княства Літоўскага, АРСНЕ, 6 (127) (2014), s. 229–267.

Klaudia Socha

- *Wydawnictwa fachowe – polskie podręczniki drukarstwa, które ukazały się w XIX wieku*, Sztuka Edycji. Studia Tekstologiczne i Edytorskie, 5 (2013), nr 2: *Wokół typografii i idei pięknej książki*, s. 67–80.

Krystyna Stasiewicz

- *Francuskie fanaberia: Żona modna*, [w:] *Czytanie Krasickiego*, red. T. Kostkiewiczowa, R. Doktor, B. Mazurkova, Warszawa 2014, s. 31–48.
- *Ignacego Krasickiego polityka bez fanfar*, [w:] *Veritas Christi Liberat. Księga Pamiątkowa ku czci Księdza Biskupa Jacka Jezierskiego w 65. rocznicę urodzin, 40. rocznicę kapłaństwa i 20. rocznicę biskupstwa*, red. K. Parzych-Blakiewicz, P. Rabczyński, J. M. Wojtkowski, Olsztyn 2014, s. 497–508.
- *Prywatne listy Płazy, Drużbackiej, Krasickiego i Koblańskiego jako źródło historyczne oraz obraz stosunków między nadawcą i adresatem*, [w:] *Epistolografia w dawnej Rzeczypospolitej*, t. 3: *Perspektywa historycznoliteracka*, red. P. Borek, M. Olma, Kraków 2013, s. 257–277 — ta publikacja została w poprzednim numerze Biuletynu omyłkowo przypisana Iwonie Maciejewskiej, za co uprzejmie przepraszamy.

Katarzyna Stelmasiak

- *English spas in American journey reports at the turn of 18th and 19th century*, [w:] *Saglik ve Su Kulturu, Gesundheit und Wasserkultur, Health and Water-Culture*, red. A. Namal, A. D. Erdemir, B. Płonka-Syroka, Istanbuł 2014, s. 153–160.
- *Rec. z: K. Maćkowska, Początki amerykańskiej administracji lokalnej (od założenia kolonii do 1787 roku)*, Lublin 2012, Wydawnictwo KUL, ss. 490 — *Kwartalnik Historyczny*, 121 (2014), nr 3, s. 702–708.

Agnieszka Szwach

- *Szekspir w twórczości Daniela Chodowieckiego*, [w:] *Szekspir 2014 w 450 rocznicę urodzin*, red. K. Kujawińska-Courtney, M. Sosnowska, Łódź 2014, s. 203–212.
- *Krótką historia o tym jak „słodki łabędź z Avonu” stał się ikoną literatury europejskiej*, [w:] *Szekspir na blogu*, red. M. Sosnowska, Łódź 2014, s. 27–51.

Kamila Szymańska

- *Podróże zagraniczne leszczyńskiej młodzieży mieszczańskiej u schyłku XVII i w XVIII wieku w świetle drukowanych kazań żałobnych*, [w:] *Polski Grand Tour w XVIII i początkach XIX wieku*, red. A. Roćko, Warszawa 2014, s. 287–296.
- *Losy księgozbiorów historycznych parafii ewangelickich w Lesznie*, [w:] *Dziedzictwo utracone — dziedzictwo odzyskane*, red. A. Kamler, D. Pietrzakiewicz, Warszawa 2014, s. 201–221.
- *Książka jako jeden z przejawów odrębności kulturowej protestanckiego mieszczaństwa w południowo-zachodniej Wielkopolsce w XVII i XVIII wieku*, [w:] *Kulturowa tożsamość książki*, red. A. Cisło, A. Łuszek, Wrocław 2014, s. 215–226.

Artur Timofiejew

- *Wzniosłość i wzruszenie w estetycznym wymiarze wierszy napoleońskich Franciszka Morawskiego*, [w:] *Poezja okolicznościowa w Polsce w latach 1730–1830. W kręgu spraw prywatnych i środowiskowych*, red. M. Nalepa, G. Trościński, R. Magryś, Rzeszów 2014, s. 404–412.
- *„Łączcie dwóch szkół zalety...” Eklektyzm estetycznoliteracki w ujęciu Franciszka Morawskiego*, [w:] *Eklektyzmy, synkretyzmy, uniwersa. Z estetyki dzieła epoki oświecenia i romantyzmu*, red. A. Ziółowicz, R. Dąbrowski, Kraków 2014, s. 339–348.

Ferenc Tóth

- *A szombathelyi várospolitika és a Szent Márton-kultusz*, Vasi Szemle (Szombathely) 2014, 1, s. 9–23.
- *Újabb francia források a szentgotthárdi csatáról*, Hadtörténelmi Közlemények, 127 (2014), nr 1, s. 206–231.
- *„...mutassuk meg, hogy méltóak vagyunk a francia névre...” A szentgotthárdi csata emlékezete Franciaországban*, Vasi Szemle (Szombathely), 2014, 4, s. 396–410.
- *„A történéznek elsősorban a tudományos elemzés a feladata”*, Bemutatjuk Georges-Henri Soutou akademikust, a Sorbonne (Paris IV) emeritus

professorát, *Hadtörténelmi Közlemények*, 127 (2014), nr 4, s. 991–998.

Piotr Ugniewski

- *Zza (politycznego) grobu. O edycji Mémoires Stanisława Augusta* (Rec. z: *Stanislas Auguste, Mémoires, édités par A. Grześkowiak-Krwawicz et D. Triaire*, Paris 2011) — *Wiek Oświecenia*, 30 (2014), s. 273–278.

Asta Vaškeliene

- *Reception of Classical Literary Genres in the 18th Century Latin Occasional Literature of the Grand Duchy of Lithuania*, [w:] *Interlitteraria*, (*National Literatures and Comparative Literary Research*, nr 19/1), Tartu 2014, s. 91–108.
- *XVIII a. Lietuvos lotyniškoji proginė literatūra pijų edukacijoje: tradicijos tęstinumas ir Apšvietos epochos inovacijos*, [w:] *Aštuonioliktojo amžiaus LDK studijos*, (*Tarp tradicijų ir naujovių: Lietuvos Didžioji Kunigaiškystė XVIII amžiuje*, t. 1), Vilnius 2014, s. 226–241.
- *Dzieło teatralne na dzień uroczystości w szkołach w roku terażniejszym 1783. Miesiąca października 12 dnia, z okazji wieku skończonego po zwycięstwie pod Wiedniem nad Turkami przez króla polskiego Jana III odniesionym odprawioney, w jednym akcie napisane*, Wilno: W Druk. J. K. M. przy Akad., 1784 = *Teatrinis vieno akto kūrinys, skirtas iškilmingai dienai, švenčiamai mokyklose šių 1783 metų spalio mėnesio 12 dieną, sukakus šimtmečiui, kai prie Vienos, vadovaujant Lenkijos karaliui Jonui III [Sobieskiui], buvo pasiekta pergalė prieš turkus, išspausdintas Vilniuje, Akademijos spaustuveje, 1784 m.*, [w:] *Naujausi lituanistikos atradimai ir šiuolaikinė istorinė vaizduotė*, (*Senoji Lietuvos literatūra*, nr 37), Vilnius 2014, s. 287–317.
- *Pergalės prie Vienos literatūriniai atgarsiai XVIII a. Lietuvoje*, [artykulą wstępnį], [w:] *Naujausi lituanistikos atradimai ir šiuolaikinė istorinė vaizduotė*, (*Senoji Lietuvos literatūra*, nr 37), Vilnius 2014, s. 281–285.

Katarzyna Wagner

- *Czy szata zdobi człowieka? O stroju monarchów europejskich XVII i XVIII w.*, [w:] *Strój — zwierciadło kultury*, red. M. Furmanik-Kowalska, J. Wasilewska, Warszawa 2014.
- *Na progu oświecenia — Warszawa pierwszych lat panowania króla Stanisława Augusta*, [w:] *Plan Warszawy dedykowany Stanisławowi Augustowi, Królowi Polskiemu Wielkiemu Księciu Litewskiemu, przez jego pokornego sługę Le Rouge’a*. Ze zbiorów kartograficznych Muzeum Warszawy, Warszawa 2014.

- „Potop” a Wielka Wojna Północna w Warszawie w świetle rejestrów podatkowych — przyczynek do porównania dwóch szwedzkich okupacji, *Saeculum Christianum*, 20 (2013), s. 109–119.

Anna Warda

- *Katarzyna II i jej alegoryczna „Bajka o carewiczcu Chlorze”*, [w:] *Poznanie słowa 4. Wykłady inauguracyjne Wydziału Filologicznego UŁ wygłoszone w latach 2012/2013 i 2013/2014*, Łódź 2014, s. 35–62.
- *Описание дворянского быта в избранных произведениях Г. П. Державина*, [w:] *Poetik des Alltags. Russische Literatur im 18.–21. Jahrhundert*, München 2014, s. 39–50.
- *Semantyka ogrodu w poemacie opisowym Stiepana Dżunkowskiego pt. Dacza Aleksandra*, [w:] *W kręgu zagadnień semantyki i stylistyki tekstu*, red. A. Piasecka, I. Blumental, Łódź 2014, s. 113–120.

Agnieszka Whelan

- *Powązki: szkoła uczuć i historii. Wychowanie młodych Czartoryskich*, *Rocznik Historii Sztuki*, 39 (2014), s. 223–248.

Jacek Wójcicki

- *Powrót znikąd donikąd: „Dworak”*, [w:] *Czytanie Krasickiego*, red. T. Kostkiewiczowa, R. Doktor, B. Maurkowa, Warszawa 2014, s. 229–244.

Grzegorz Zając

- *Bez lektury i rozmowy — czy takiej szkoły chcemy?*, [w:] *Polonistyka dziś — kształcenie dla jutra*, red. K. Biedrzycki, W. Bobiński, A. Janus-Sitarz, R. Przybylska, t. 1, Kraków 2014, s. 390–398.
- *Ciołek i Semiramida, czyli zdrada i tyrania w krzywym zwierciadle wiersza*, [w:] *Poezja okolicznościowa w Polsce w latach 1730–1830. W kręgu spraw publicznych i narodowych*, red. M. Nalepa, G. Trościński, R. Magryś, Rzeszów 2014, s. 315–325.
- *Konfederat-reformator. Wolność w przedemigracyjnej poezji Józefa Wybickiego*, [w:] *Eklektyzmy, synkretyzmy, uniwersa. Z estetyki dzieła epoki oświecenia i romantyzmu*, red. A. Ziółowicz, R. Dąbrowski, Kraków 2014, s. 169–180.

Paweł Zając

- *„Jeden z najszczęśliwszych dni króla Stanisława Augusta” — Grodno, 24 października 1784 r.*, [w:] *W cieniu wojen i rozbiorów. Studia z dzie-*

- jów XVIII i początków XIX w., red. U. Kosińska, D. Dukwicz, A. Danilczyk, Warszawa 2014, s. 311–338.
- *Kościół katolicki i jego hierarchia w Rzeczypospolitej XVIII w. w ujęciu Władysława Konopczyńskiego*, [w:] *Władysław Konopczyński jako badacz dziejów XVIII wieku*, red. Z. Zielińska, W. Kriegseisen, Warszawa 2014, s. 73–92.
 - *Niepokoje nuncjusza o „depravazione del secolo” w Rzeczypospolitej, 1776–1784*, *Wiek Oświecenia*, 30 (2014), s. 111–136.
 - *XVIII-wieczne obrazy misji katolickich w Ameryce Północnej – między tradycyjną pobożnością a oświeceniową krytyką*, [w:] *Kościół w Polsce. Dzieje i kultura*, red. J. Walkusz, t. 13, Lublin 2014, s. 67–86.

Izabella Zatorska

- *Le Vieux Paysan polonais de Jacques-Henri Bernardin de Saint-Pierre*, [w:] *Auteur, personnage, lecteur dans les lettres d’expression française*, red. M. Chrobak, J. Kornhauser, W. Rapak, Kraków 2014, s. 231–240.
- *Nowy kierunek w historii literatury?* (Rec. z: C. Duflo, *Les Aventures de Sophie. La philosophie dans le roman au XVIIIe s.*, CNRS Edition, „Biblis”, Paris 2013) — *Wiek Oświecenia*, 30 (2014), s. 306–313.
- *Podróż w listach czy listy z podróży? Tajemnica krakowskiego Recueil de Lettres orientales 1754–1770*, [w:] *Pismo, lektura, biblioteka w dawnych literaturach romańskich*, red. A. Rzepka, D. Pudo, M. Wrana, Kraków 2014, s. 71–82.

Ewa Zielaskowska

- *Mistrzowie rymotwórstwa na Polach Elizejskich: Rozmowa XV. Między Horacjuszem a Sarbiewskim*, [w:] *Czytanie Krasickiego*, red. T. Kostkiewiczowa, R. Doktor, B. Mazurkova, Warszawa 2014, s. 447–460.
- [wspólnie z W. Sajkowskim] *Le corps et les exercices physiques des honnêtes gens aux XVIIe et XVIIIe siècles*, [w:] *Jeux et sports de la Renaissance à nos jours*, red. M. Forycki, A. Jakuboszczak, M. Serwański, Poznań 2013, s. 99–105.

Zofia Zielińska

- *Rzeczpospolita w XVIII wieku – państwo pozornie własne*, [w:] *My i państwo*, red. A. Wroński, J. Żaryn, Warszawa 2014, s. 97–125.
- *Portret Stanisława Augusta w „Konfederacji barskiej” Władysława Konopczyńskiego*, [w:] *Władysław Konopczyński jako badacz dziejów XVIII wieku*, red. Z. Zielińska, W. Kriegseisen, Warszawa 2014, s. 141–166.

- „Temat zastępczy”. Polemika Szymona Askenazego z Władysławem Konopczyńskim, [w:] *Władysław Konopczyński jako badacz dziejów XVIII wieku*, red. Z. Zielińska, W. Kriegseisen, Warszawa 2014, s. 219–247.
- Szydłowski Adam Jakub, [w:] *Polski Słownik Biograficzny*, t. 49, Warszawa–Kraków 2014, s. 584–589.
- [wspólnie z Marią Czeppe] Szydłowski Kazimierz, [w:] *Polski Słownik Biograficzny*, t. 49, Warszawa–Kraków 2014, s. 597–599.
- Szydłowski Symeon Kazimierz, [w:] *Polski Słownik Biograficzny*, t. 49, Warszawa–Kraków 2014, s. 607–613.
- Szydłowski Szymon, [w:] *Polski Słownik Biograficzny*, t. 49, Warszawa–Kraków 2014, s. 613–616.
- [wspólnie z Andrzejem Haratymem] Szymanowski Maciej Michał, [w:] *Polski Słownik Biograficzny*, t. 50, Warszawa–Kraków 2014, s. 89–91.
- Szymanowski Michał, [w:] *Polski Słownik Biograficzny*, t. 49, Warszawa–Kraków 2014, s. 98–100.
- Targowica, [w:] *Wzłęty pamięci niepodległej Polski*, red. Z. Najder i inni, Kraków–Warszawa 2014, s. 785–789.
- Rec. z: Stanislas-Auguste, *Mémoires*, wyd. A. Grześkowiak-Krwawicz, D. Triaire, Paris 2012 — *Kwartalnik Historyczny*, 121 (2014), nr 3, s. 717–723.

Włodzimierz Zientara

- *Vergangenes in Erinnerung rufen...*, [w:] *Beiträge zur Kulturgeschichte des Königlichen Preußen*, red. L. Lewandowska, K. Szczerbowska-Prusevicius, W. Zientary, Münster 2014, s. 192.
- *Poland in the Seventeenth Century as Seen by French Travellers (tr. J. Borm)*, [w:] *Foreign Correspondence*, red. J. Borm, B. Colbert, Newcastle upon Tyne 2014, s. 39–56.

Artur Ziontek

- *Autopanegiryk? Nad „Zrządzeniem losu” Michała Kazimierza Ogińskiego*, [w:] *Poezja okolicznościowa w Polsce w latach 1730–1830. W kręgu spraw prywatnych i środowiskowych*, red. M. Nalepa, G. Trościński, R. Magryś, Rzeszów 2014, s. 82–100.
- *Książka oświeceniowa w perspektywie historycznoliterackiej*, *Wiek Oświecenia*, 29 (2013), s. 387–394.
- „Na Siedlce” Michała Kazimierza Ogińskiego. *Tekst i edycja*, [w:] *Życie literackie i kulturalne Siedlec. Tradycja i współczesność*, red. K. Jastrzębska, przy współpracy E. Borkowskiej, J. Sawickiej-Jurek, Siedlce 2013, s. 19–30.

- *Sokołowski ratusz. Nieznana karta z dziejów miasta w XVIII w.*, Sokołowski Rocznik Historyczny, 2014, z. 2, s. 215–220.
- *Stanisław August Poniatowski i XVIII-wieczni podróżnicy w Węgrowie. Z dziejów peregrynacji monarchy po Podlasiu*, Rocznik Liwski, 7 (2014), s. 87–110.
- *Stanisław August Poniatowski w Siedlcach 1793 r.*, [w:] *Życie literackie i kulturalne Siedlec. Tradycja i współczesność*, red. K. Jastrzębska, przy współpracy E. Borkowskiej, J. Sawickiej-Jurek, Siedlce 2013, s. 31–38.
- *Stanisław August Poniatowski w Sokołowie Podlaskim. Z dziejów peregrynacji monarchy po Podlasiu*, Sokołowski Rocznik Historyczny, 2014, z. 2, s. 201–214.
- *Tadeusz Grabianka – starosta liwski i Król Nowego Izraela. Uwagi na marginesie biografii*, Rocznik Liwski, 6 (2012/2013), s. 241–260.
- *„U kresu mylnych nadziei zawrotów”*. Wokół biografii i twórczości poetyckiej płk. Ludwika Kamińskiego, Prace Archiwalno-Konserwatorskie, 19 (2014), s. 89–108.
- *Wokół „Powieści historycznych i moralnych” Michała Kazimierza Ogińskiego*, [w:] *Verba docent. Księga jubileuszowa dedykowana Profesor Janinie Gardzińskiej*, red. E. Koriakowcewa, V. Machnicka, K. Wojtczuk, Siedlce 2013, s. 339–350.

Michał Zwierzykowski

- *Liberum veto*, [w:] *Polskie miejsca pamięci. Dzieje toposu wolności*, red. S. Bednarek, B. Korzeniewski, Warszawa 2014, s. 47–69.

PRACE PROWADZONE PRZEZ CZŁONKÓW TOWARZYSTWA

Jakub Bajer

- *„Francja wobec elekcji i uznania majestatu króla Stanisława Augusta (1763–1766)”* – badania na potrzeby pracy doktorskiej pod kierunkiem prof. dr. hab. Macieja Serwańskiego i prof. Chantal Grell.

Ewa Barylewska-Szymańska

- *Prace nad książką „Od piwnic po strych. Wnętrza domów gdańskich drugiej połowy XVIII wieku”*.

Justyna Bąk

- *„Miejsce melancholii w mentalności społeczeństwa staropolskiego*

doby późnego baroku w świetle kaznodziejstwa epoki” — badania na potrzeby pracy doktorskiej pod kierunkiem dr. hab. Filipa Wołańskiego.

Regina Bochenek-Franczakowa

— Powieść francuska XVIII w.

Marek Bratuń

— Élie Bertrand i Michał Mniszech: edycja korespondencji i dzienników podróży.
— Związki polsko-szwajcarskie w dobie oświecenia.

Richard Butterwick-Pawlikowski

— Ostatnie dziesięciolecia Rzeczypospolitej.
— Katolicyzm a oświecenie.

Tomasz Chachulski

— Monografia Franciszka Karpińskiego.
— Prace edytorskie związane z wydaniem utworów poetyckich (cz. II), utworów prozą, Psalterza i przekładów Franciszka Karpińskiego.
— Świadomość filologiczna w polskim oświeceniu.

Katarzyna Chlewicka

— Prace nad monografią czasopisma „Thornische Nachrichten von gelehrten Sachen” (1762–1766).

Marcin Cieński

— Ruiny i literackie obrazy przemijania w literaturze XVIII i początków XIX stulecia.
— Melancholia w literaturze oświecenia.
— Polsko-niemieckie związki literackie w XVIII w.
— Obraz Paryża w literaturze polskiego oświecenia.

Tomasz Ciesielski

— Kadra oficerska wojsk Rzeczypospolitej Obojga Narodów w XVIII w.
— Polska wojna sukcesyjna 1733–1735.
— Kwestia wschodnia w XVIII w.

Roman Dąbrowski

- Prawda, prawdopodobieństwo, imaginacja w refleksji estetyczno-literackiej oświecenia.
- Przemiany poezji epickiej w epoce oświecenia.

Dorota Dukwicz

- Pierwszy rozbiór.

Jerzy Dygdała

- Prace nad wydawnictwem źródłowym: *Od Augusta Mocnego do Augusta III. Doniesienia z Warszawy Andrzeja Cichockiego z lat 1732–1734* [tekst oddany do druku].
- Prace nad wydawnictwem źródłowym: *Michał Kazimierz Radziwiłł, „Diariusz”: Lata 1733–1736*.
- *Wokół elekcji i koronacji Augusta III 1733–1734. Studia historyczne* [wstępne przygotowanie edycji zbioru mniejszych prac, kontynuacja uzupełniających kwerend źródłowych].
- Stanisław Leszczyński w Saksonii 1706–1707.

Witold Filipczak

- Sejmiki ziemi zakroczymskiej 1778–1786.
- Elekcyjność ziemskich urzędników sądowych w czasach Rady Nieustającej.
- Ziemskie urzędy sądowe w życiu politycznym województwa sandomierskiego w latach 1777–1783.
- Polityczna rola Elżbiety z Branickich Sapieżyny w latach 1783–1786.

Maciej Forycki

- Świat słowiański w pismach Encyklopedystów.
- *Peregrinationes Sarmatarum*.
- Sarmacja Europejczyków — Europa Sarmatów. Badania nad wzajemnym postrzeganiem w XVIII stuleciu.
- *Rencontres franco-polonaises des dix-huitièmistes* (RFPDH).

Anna Grześkowiak-Krwawicz

- J.J. Rousseau, *Considérations sur le gouvernement de Pologne*, edycja krytyczna [we współpracy z D. Triaire].

Lucyna Harc

- Historiografia śląska w okresie oświecenia.

Danuta Hombek

- Ostateczna redakcja przygotowanej do druku publikacji: *Książka polska w ogłoszeniach prasowych XVIII wieku. Źródła, t. 6: Czasopisma i efemeryczne gazety warszawskie.*

Paweł Ignaczak

- Daniel Henry Nether – życie i twórczość ucznia Norblina.
- Grafika Jana Piotra Norblina (rozprawa doktorska w przygotowaniu do druku).
- Grafika Michała Płońskiego.
- Grafika w Rzeczypospolitej XVIII w.

Agnieszka Jakuboszczak

- Historia kobiet, historia kultury, historia obyczajów, historia Wielkopolski, historia stosunków polsko-francuskich w XVI–XVIII w.

Stanisław Janeczek

- Problematyka wychowania i dydaktyki w szkolnictwie Komisji Edukacji Narodowej (filozofia, przyrodoznawstwo, nauka moralna, religia) na tle europejskim.

Barbara Judkowiak

- Recepcja na gruncie polskiej myśli estetycznoliterackiej europejskich wykładników nowoczesnej koncepcji antropologicznej w XVIII w.
- Teatr w ramie dworskich uroczystości magnackich w Polsce XVIII w. (wzory francuskie).
- Polska dramaturgia jezuicka w kolegium poznańskim w XVIII w.
- Benedyktyńskie wzorce świętości w nowożytnych adaptacjach: wybrane wątki hagiograficzne w piśmiennictwie polskim XVI–XVIII w.

Monika Jusupović

- Uczestnicy sejmiku kowieńskiego w czasach Augusta III i Stanisława Augusta.

Paweł Kaczyński

- Różne twarze Staruszkiewicza. Przyczynek do dziejów nazwisk znaczących w literaturze polskiego oświecenia.
- Życie seksualne jako obiekt krytyki i źródło inwektyw w piśmiennictwie polskiego oświecenia.
- Przygotowanie edycji listów i pamiętników T.K. Węgierskiego.

- Polskie podróżopisarstwo oświeceniowe.
- Wenecja oświeconych.
- Epoka oświecenia w literaturze XX i XXI w.

Irena Kadulska

- Teatr widowisk ogniowych.

Wojciech Kaliszewski

- Przygotowanie hasła biograficznego Józefa Szymanowskiego do PSB (ukończone).
- Monografia twórczości Stanisława Trembeckiego.
- Przygotowanie edycji utworów poetyckich Józefa Szymanowskiego.
- Przygotowanie edycji „Bajek” Stanisława Trembeckiego (wspólnie z Jerzym Snopkiem).

Agnieszka Kobrzycka

- Praca nad książką, której tematem będzie głupota elit i ludzi uczonych utrwalona w literaturze polskiego oświecenia.

Piotr Kociumbas

- Luterzańskie śpiewniki kościelne w nowożytnym Gdańsku: źródła – repertuar lokalny – recepcja.

Urszula Kosińska

- Polityka zagraniczna Augusta II w ostatnich latach jego panowania (1730–1733) – traktat Löwenwolde’a 1732 r. – prace kontynuowane.
- Elekcja Augusta II 1697 (w tym wydanie diariusza J. H. Flemminga o elekcji Augusta II).

Jolanta Kowal

- Późne oświecenie na Litwie (ze szczególnym uwzględnieniem Parnasu wileńskiego).
- Zawartość literacka „Dziennika Wileńskiego” z lat 1805–1806 oraz 1815–1830.
- Litwa w twórczości Wincentego Pola.
- Twórczość poetycka Antoniego Goreckiego.

Danuta Kowalewska

- Kobiety łamiące prawo i normy społeczne w dawnej Europie.
- Sanus per aquam? Wyjazdy do wód w literaturze oświecenia.

Żaneta Kubic

- Prace nad rozprawą doktorską pod kierunkiem Z. Pietrzyka, pod tytułem „Księgozbiór Sebastiana Sierakowskiego, rektora Szkoły Głównej Koronnej w latach 1809–1814, w zbiorach Biblioteki Jagiellońskiej”.

Liliana Lewandowska

- Rozprawa habilitacyjna pt. *Samuel Schelwig (1643–1715). Der (un)bekannte Danziger.*
- Antologia (wybór) źródeł do historii sporów wyznaniowych w Gdańsku pt. *Reformatorisches Denken. Auswahl von Quellentexten zur Danziger Konfessionsgeschichte um 1700.*
- Książka jubileuszowa w 300. rocznicę śmierci Samuela Schelwiga (1643–1715).

Justyna Łukaszewicz

- Kontynuacja badań nad włosko-polskim pograniczem kulturowym w oświeceniu.

Krystyna Maksimowicz

- Poezja okolicznościowo-polityczna 2. połowy XVIII w. (w szczególności: czasu powstania kościuszkowskiego).

Wiesław Małecki

- W ramach trzymiesięcznego „stypendium Goethego” w roku 2013 (stypendium prezydenta landu Turynia) pracuję nad kulturowymi aspektami poematu mieszczkańskiego Goethego „Herman i Dorothea”.
- W ramach 6-miesięcznego stypendium DAAD rozwijam projekt analizy antropologii filozoficznej Humboldta, koncentrując się na zagadnieniach: religii, semiotyki tańca oraz czarnej legendy Hiszpanii XVIII w.

Bernadetta Manys

- Historia kultury i obyczajów.
- Historia Wielkiego Księstwa Litewskiego.
- Edycja dwóch XVIII-wiecznych dziariuszy wileńskiego kościoła p.w. św. Janów — opracowanie i edycja źródłowa.
- Wileński aniwersarz królewskich imienin Augusta III w świetle prasy informacyjnej z epoki — opracowanie i edycja źródłowa.

- Świat wileńskich rzemieślników w czasach Augusta III — badania na potrzeby rozprawy habilitacyjnej.

Małgorzata Marcinkowska

- Polska modlitwa oświeceniowa. Literatura i praktyka religijna.
- Model małżeństwa i rodziny w modlitewnikach z XVIII w.
- Parodie modlitwy w drukach oświeceniowych.

Paweł Matyszewski

- Monteskiusz w Polsce.

Bożena Mazurkowa

- Oświeceniowe relacje kobiet z podróży zagranicznych.
- Epickie inspiracje w liryce rokokowej.
- Relacje rodzinne w korespondencji i pamiętnikach doby oświecenia.
- Wybrane aspekty poezji Stanisława Trembeckiego.
- Edycja *Erotyków* Franciszka Dionizego Książczaka.

Katarzyna Mikocka-Rachubowa

- Rzeźba włoska w okresie ok. 1750–1850 (głównie twórczość włoskich artystów mająca związki z Polską i Polakami oraz problematyka zakupów i kolekcjonowania rzeźb).
- *Rzeźba włoska w Polsce około 1770–1830* (dwutomowa monografia złożona w 2014 r. do druku).
- Biogramy rzeźbiarzy XVIII i 1. połowy XIX w.

Anna Mikołajewska

- Samuel Luter Geret, sekretarz-rezydent na dworze polskim 1761–1776 — korespondencja z burmistrzem Chr. Klosmannem, Radą Torunia i Radą Ewangelicką (wybrane aspekty).

Aleksandra Norkowska

- Obraz miasta i jego mieszkańców w piśmiennictwie polskim wieku oświecenia.
- Sensualizm w literaturze XVIII w.

Piotr Paluchowski

- Wydawnictwo „Das Jetzt-lebende Dantzig” jako źródło wiedzy o władzach gdańskich.

- Od medycyny do astrologii. Gdańskie kalendarze drukowane z XVIII w.

Maciej Parkitny

- Świadomość religijna Ignacego Krasickiego (w ramach grantu NPRH).
- Edycja dzieł prozatorskich Ignacego Krasickiego (w ramach grantu NPRH).
- Oświeceniowe źródła swoistości polskiej nowoczesności kulturowej.
- Sarmatyzm w kulturze i literaturze oświecenia: konstruowanie tradycji i polskiego mitu tożsamościowego.

Wojciech Piotrowski

- Geografia życia literackiego byłych ziem wschodniej Rzeczypospolitej (1700–1900).

Jolanta Polanowska

- Biogramy artystów ok. 1770–1830.
- Założenia rezydencjonalne ok. 1750–1830.

Bożena Popiołek

- „Sługa i więzień pański” — mentalnościowe aspekty klientelizmu w czasach saskich.
- Codzienna przemoc w epoce saskiej w świetle ksiąg sądowych.

Kazimierz Puchowski

- Edukacja elit w nowożytnej Europie.
- Kształcenie dyplomatów w XVIII w.

Dariusz Rolnik

- Kształtowanie, tworzenie, rozpad i „program” stronnictwa królewskiego 1778–1788.
- Rosja i Rosjanie w świadomości elit politycznych czasów stanisławowskich.
- Obraz społeczeństwa szlacheckiego czasów stanisławowskich.
- Leonard Marcin Świeykowski — ostatni wojewoda podolski.
- Jeleńscy i województwo mińskie w czasach stanisławowskich.
- „Opinia publiczna” czasów stanisławowskich — zagadnienia teoretyczne.

Halina Rusińska-Giertych

- Kultura książki polskiej we Lwowie w okresie oświecenia.

Marie-Christine Skuncke

- Chapter in forthcoming volume on the first Swedish Freedom of the Press Act from 1766, published by the Swedish Riksdag on the occasion of the 250th anniversary of the Act in 2016.

Ramunė Šmigelskytė-Stukienė

- Elity polityczne Wielkiego Księstwa Litewskiego za panowania Stanisława Augusta
- Dokumenty rozbiorów Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Edycja źródłowa.
- Kształtowanie się systemu biurokratycznego na Litwie.

Klaudia Socha

- Praca nad tematem *Zasób typograficzny drukarni Uniwersytetu Jagiellońskiego (na podstawie wzorników pism i wybranych druków)*.
- Praca nad tematem *Architektura staropolskiej książki*.
- Praca nad tematem *Typografia edycji polskich tłumaczeń Biblii wydanych od XVI do początku XX w.*

Artur Timofiejew

- Twórczość poetycka i krytycznoliteracka Franciszka Morawskiego.
- Prace nad edycją pism krytycznoliterackich Franciszka Morawskiego.

Ferenc Tóth

- Édition critique du Journal des campagnes de Charles V de Lorraine.
- Édition critique des Mémoires du baron de Tott (en allemand).

Piotr Ugniewski

- Edycja korespondencji francuskich agentów dyplomatycznych w Warszawie w roku 1776.

Barbara Wolska

- Poetyckie przekłady i parafrazy A. S. Naruszewicza (Anakreon, Horacy, fragmenty z komentarzy do *Dzieł* Tacyta, M. K. Sarbiewski) oraz wiersze poety spoza *Dzieł* wydanych przez Franciszka Bohomolca w 1778 r.
- Miejsce A. S. Naruszewicza w paremiografii literackiej.

- Opracowanie edytorskie wierszy A.S. Naruszewicza do edycji tomów: IV (wspólnie z mgr Ariadną Masłowską-Nowak) i tomu V *Poezji zebranych* autora.
- Edycja krytyczna wybranych utworów dramatycznych Wojciecha Bogusławskiego.
- Zakazane obszary literatury: Poezja obsceniczna o tematyce erotycznej w polskim oświeceniu — inspiracje (Boccaccio, Ariosto, La Fontaine), metaforyka, słownictwo, zagadnienie autorstwa.

Jacek Wójcicki

- Recepcja poezji łacińskiej w Polsce.
- Edycja dramatów Stanisława Konarskiego.
- Poezja okolicznościowa wielkopolskiego środowiska magnackiego.
- Literatura okolicznościowa epoki napoleońskiej.
- Edycja utworów oryginalnych i przekładów Stanisława Staszica.
- Twórczość literacka Stanisława Staszica — analiza i interpretacja.

Paweł Zając

- Kontynuacja kwerend na potrzeby monografii nuncjatury Giovanniego Andrei Archettiego.
- Prace nad drugim tomem korespondencji Giovanniego Andrei Archettiego w ramach serii *Acta Nuntiaturae Poloniae* [VII–XII 1776].

Izabella Zatorska

- „Podróże na Północ” (Europy) Bernardina de Saint-Pierre, tj. do Polski i krajów ościennych — edycja krytyczna dla wyd. Garnier, część edycji „*Ceuvres complètes*” tegoż autora, pod kier. J.-M. Racault.
- Kolonie francuskie w XVII i XVIII w.: Ocean Indyjski.
- „Przepisywanie” Księgi Rodzaju w literaturze francuskiej XVIII w.

Ewa Zielaskowska

- Edycja krytyczna *O rymotwórstwie i rymotwórcach* Ignacego Krasickiego.
- Ignacy Krasicki — tłumacz.

Artur Ziótek

- Michał Kazimierz Ogiński, jako twórca i mecenas kultury.
- Aleksandra Ogińska w poezji okolicznościowej XVIII w.
- Listy Aleksandry z Czartoryskich (2° voto Ogińskiej) do męża Michała Antoniego Sapiehy.

Michał Zwierzykowski

- Prace nad zagadnieniem obecności problematyki prawa i sprawiedliwości w osiemnastowiecznej opinii szlacheckiej w XVIII w.
- Prace wstępne nad przygotowaniem edycji źródłowej: *Akta sejmikowe województw poznańskiego i kaliskiego. Lata 1764–1793*.
- Przygotowanie do druku edycji źródłowej *Akta sejmikowe województw poznańskiego i kaliskiego. Lata 1733–1763* (planowany druk w Wydawnictwie DiG w połowie 2015 r.).
- Reprezentacja sejmowa województw poznańskiego i kaliskiego w latach 1696–1763.
- Wiadomości z Poznania i Wielkopolski w „Kurierze Polskim” z lat 1729–1760.
- Edycja korespondencji Jana Andrzeja Pałędzkiego chorążycy bydgoskiego, marszałka konfederacji województw poznańskiego i kaliskiego oraz Piotra Sokolnickiego do Tarłów – źródła do dziejów wojny o sukcesję polską 1733–1735.

Prowadzone projekty badawcze dotyczące XVIII wieku

Justyna Bąk

- Stypendium Fundacji Lanckorońskich Polskiej Akademii Umiejętności, lipiec 2014, temat: „Między grzechem, a emocjami. Pojęcie melancholii w Rzeczypospolitej przełomu XVII wieku, na podstawie włoskich źródeł kaznodziejskich księży misjonarzy”.
- Stypendium w ramach projektu unijnego „Rozwój potencjału i oferty edukacyjnej Uniwersytetu Wrocławskiego szansą zwiększenia konkurencyjności Uczelni” VIII edycja. nr projektu POKL.04.01.01-00-054/10, wrzesień 2014, temat: „Między grzechem, a emocjami. Pojęcie melancholii w Rzeczypospolitej przełomu XVII–XVIII wieku, na podstawie źródeł kaznodziejskich księży misjonarzy”.

Alicja Bielak

- W roku 2015 zostanie zapoczątkowana seria wydawnicza tekstów pochodzących z XVII i XVIII wieku w ramach grantu „Elektroniczny korpus tekstów polskich XVII i XVIII w. (do 1772 r.)”, kierowanego przez Włodzimierza Gruszczyńskiego, a finansowanego ze środków Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki na lata 2013–2018 (nr projektu: 0036/NPRH2/H11/81/2012). Prof. Gruszczyński będzie redaktorem naczelnym serii wydawniczej. Serię otworzy edycja krytyczna dwóch dzieł Józefa Epifaniego Minasowicza, będących

przekładami z francuskiego autora Louisa Coqueleta: *Nic francuskie na nic polskie przenicowane, albo Pochwała niczego przypisana nikomu* (1761) oraz *Pochwała czegoś przypisana komuś z przemową śpiewną z francuskiego* (1769) w opracowaniu Alicji Bielak i Renaty Bronikowskiej (IJP PAN). Dzieło Coqueleta wpisuje się w tradycję adoksograficzną pochwał Niczego i Czegoś, których początek i główna faza rozwoju przypada na przełom XVI i XVII w., a swoim zasięgiem obejmowało przede wszystkim Francję i Włochy. Przypomnienie przekładu Minasowicza będzie dobrą okazją dla zapoznania polskiego czytelnika z zapomnianym i niebadanym wcześniej w Polsce nurtem pochwał Niczego. Publikacja będzie zawierała równoległe dwie wersje tekstu — oryginał i przekład. Do końca 2018 r. zaplanowano ukazanie się w ramach serii pięciu tytułów.

Maciej Forycki

- Końcowy etap prac nad projektem „Świat słowiański w pismach Encyklopedystów” w ramach grantu NCN.
- Praca nad tematem „Peregrinationes Sarmatarum” realizowana w ramach grantu NPRH.

Anna Grześkowiak-Krwawicz

- Prace nad tematem „Dyskurs polityczny Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Pojęcia i idee” w ramach projektu finansowanego przez NCN.

Lucyna Harc

- „Tożsamość kulturowa i regionalna Śląska w okresie 1526–1740” — temat realizowany w ramach projektu badawczego finansowanego ze środków European Science Foundation, w ramach EUROCORECODE Program: „Cuius regio. An analysis of the cohesive and disruptive forces determining the attachment and commitment of (groups of) persons to and the cohesion within regions”.
- „Historia wspólnot lokalnych na terenie gminy Lubawka w okresie 1526–1914” — temat realizowany w ramach projektu badawczego finansowanego ze środków NPRH „Śląsk ojczysty. Dzieje wspólnot lokalnych w kontekście tożsamości regionalnej, państwowej i narodowej (XII–XXI w.). Cz. 1”.

Paweł Ignaczak

- Wykonawca w projekcie: „Atanazy Raczyński (1788–1874). Zabez-

pieczenie, naukowe opracowanie i krytyczna edycja spuścizny wielkopolskiego arystokraty, dyplomaty, historyka i kolekcjonera sztuki” (projekt realizowany w ramach NPRH).

Jolanta Kowal

- Wykonawca w zespołowym projekcie badawczym MNiSW „Czytanie poetów polskiego oświecenia. Krasicki – Naruszewicz – Trembecki – Karpiński”, realizowanym w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach w latach 2013–2018; kierownik projektu Bożena Mazurkova (nr 0091/NPRH2/H11/81/2013).

Żaneta Kubic

- Udział w projekcie „Biblioteka Jagiellońska – opracowanie dziejów od 1776–1918” realizowanym w ramach NPRH.

Katarzyna Kuras

- Prace nad projektem „Dwór królowej Marii Leszczyńskiej – ludzie, pieniądze i wpływ”, realizowanym w ramach programu NCN – Opus7.

Liliana Lewandowska

- „Niemiecko-polski i polsko-niemiecki słownik historyczny (na podstawie źródeł średniowiecznych i wczesnonowożytnych z terenu Polski)”, grant realizowany w Towarzystwie Naukowym w Toruniu w ramach NPRH, 2013–2017.
- „Protokoły Sejmiku Generalnego Prus Królewskich (1536–1542) – opracowanie edytorskie i analiza treści”, grant realizowany w Towarzystwie Naukowym w Toruniu w ramach NPRH, 2013–2017.

Iwona Maciejewska

- Kierownictwo i prace w ramach projektu „Edycja listów Magdaleny z Czapskich do Hieronima Floriana Radziwiłła”, finansowanego ze środków NCN, nr 2012/07/B/HS2/02322.

Małgorzata Marcinkowska

- Wykonawca w zespołowym projekcie badawczym MNiSW „Czytanie poetów polskiego oświecenia. Krasicki – Naruszewicz – Trembecki – Karpiński”, realizowanym w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach w latach 2013–2018; kierownik projektu dr hab. Bożena Mazurek, nr grantu: 0091/NPRH2/H11/81/2013.

Bożena Mazurkova

- Kierownictwo i prace w ramach projektu „Czytanie poetów polskiego oświecenia. Krasicki – Naruszewicz – Trembecki – Karpiński”, w ramach programu NPRH, nr grantu 0091/NPRH2/H11/81/2013 na lata 2013–2018, realizowanym na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach. W zespole pracują 63 osoby.
- Praca nad tematem „Edycja «Erotyków» Franciszka Dionizego Książnika” w projekcie NPRH, kierowanym przez Tomasza Chachulskiego, pod tytułem: „Biblioteka Pisarzy Staropolskich”, „Biblioteka Pisarzy Polskiego Oświecenia” kontynuacja serii wydawniczej i poszukiwanie nowych modeli edycji naukowej. Projekt numer Projekt nr 11H 12 0114 81, na lata 2012–2017, realizowanym w Instytucie Badań Literackich PAN w Warszawie.

Anna Mikołajewska

- Wykonawca w projekcie badawczym „Hybride Identitäten in den preußisch-polnischen Stadtkulturen der Aufklärung”, realizowanym w ramach programu „Erinnerung und Identität — die Deutschen und ihre Nachbarn in Mittel- und Osteuropa” Pełnomocnika Rządu Federalnego ds. Kultury i Mediów (projekt realizowany w latach 2012–2014).
- Współpraca przy projekcie „Rzeczpospolita, Niemcy i Francja w opisach podróży we wczesnych czasach nowożytnych”, realizowanym w ramach NPRH w latach 2012–2014 (numer 12H 11 0002 80).

Aleksandra Norkowska

- Opracowanie artykułu hasłowego „Styl” w ramach projektu „Słownik polskiej krytyki literackiej 1764–1918”, pod kierunkiem Mirosława Strzyżewskiego w Uniwersytecie Mikołaja Kopernika, nr grantu: 3191/B/H03/2009/37 N N103 319137, realizowany w latach 2009–2013.

Bożena Popiołek

- Realizacja grantu finansowanego przez NCN, nr 2012/07/B/HS3/01090, „Korespondencja Elżbiety z Lubomirskich Sieniawskiej. Opracowanie edytorskie i analiza treści”.

Halina Rusińska-Giertych

- Kierownik Projektu badawczego własnego (Programu ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego), numer N N103 405340, „Kultura książki polskiej we Lwowie w okresie Oświecenia”.

- Współwykonawca projektu NPRH w latach 2012–2016; nr 11H 11 021280: „Dziedzictwo kulturowe po klasztorach skasowanych na ziemiach dawnej Rzeczypospolitej oraz na Śląsku w XVIII i XIX w.: losy, znaczenie, inwentaryzacja”.

Ramunė Šmigelskytė-Stukienė

- Projekt „Aštuonioliktojo amžiaus LDK studijos” [Studies of the Grand Duchy of Lithuania in the 18th Century]. Instytucja finansująca: Lietuvos mokslo taryba; Grant nr LIT-8-47 [Research Council of Lithuania; the Grant No LIT-8-47].

Barbara Wolska

- Edycja krytyczna tomu IV (wspólnie z mgr Ariadną Masłowską-Nowak) i tomu V *Poezji zebranych* A. S. Naruszewicza w ramach grantu „Biblioteka Pisarzy Staropolskich”, „Biblioteka Pisarzy Polskiego Oświecenia” – kontynuacja serii wydawniczej i poszukiwanie nowych modeli edycji naukowej (2012–2014). Kierownik grantu: Tomasz Chachulski (Instytut Badań Literackich PAN oraz UKSW); projekt badawczy NPRH.
- W ramach grantu zespołowego „Czytanie poetów polskiego oświecenia. Krasicki – Naruszewicz – Trembecki – Karpiński” (2012–2017); w ramach tegoż grantu wykonawca, z referatem analityczno-interpretacyjnym, w trzech ostatnich ww. Zespołach; w Zespole drugim współkierownictwo Zespołu (z Teresą Kostkiewiczową); współredagowanie publikacji *Czytanie Naruszewicza* (wraz z Teresą Kostkiewiczową i Bożeną Mazurkową). Kierownik grantu: Bożena Mazurkowa (Uniwersytet Śląski); projekt badawczy NPRH.

Jacek Wójcicki

- Grant „Czytanie poetów polskiego oświecenia” (Uniwersytet Śląski w Katowicach, kierownik Bożena Mazurek) – wykonawca; w roku 2014 wygłoszony został referat i przygotowana rozprawa: *Solo na słoniu fletnię: „Wiersz radosny, czyli Dytyramb z okazji zupełnego ozdrowienia Jego Królewskiej Mości”*.

Ewa Zielaskowska

- Kierownik projektu „Edycja krytyczna *O rymotwórstwie i rymotwórcach* Ignacego Krasickiego”. Finansowanie: NCN (DEC-2011/03/D/HS2/06174).

- Wykonawca w projekcie „Opracowanie krytyczne i edycja *Dzieł zebranych* Ignacego Krasickiego (4 tomy: zbiór wierszy, proza fabularna, komedie, *Monitor*)”. Kierownik grantu: Józef Tomasz Pokrzywniak, projekt badawczy NPRH.
- Wykonawca w projekcie „Czytanie poetów polskiego oświecenia. Krasicki – Naruszewicz – Trembecki – Karpiński”. Projekt realizowany na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach w latach 2013–2018, pod kierunkiem Bożeny Mazurkowej. Finansowany przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach NPRH (nr 0091/NPRH2/H11/81/2013).

Michał Zwierzykowski

- Prace nad przygotowaniem edycji akt sejmikowych województw poznańskiego i kaliskiego z okresu panowania Michała Korybuta Wiśniowieckiego oraz Jana III Sobieskiego, a także z terenu województwa bełskiego, za lata 1572–1772 (z wykorzystaniem materiału zebranego przez Wojciecha Hejnosza) — w zespole z Robertem Kołodziejem i Andrzejem Kamieńskim. W ramach projektu NPRH 11H 11 000280, na lata 2012–2017 (grant realizowany na Uniwersytecie im. A. Mickiewicza w Poznaniu, kierownik Michał Zwierzykowski).
- Prace nad przygotowaniem edycji akt sejmikowych województw Wielkopolski właściwej z lat 1764–1793 — w zespole z Witoldem Filipczakiem, Grzegorzem Glabiszem, Robertem Kołodziejem i Dariuszem Rolnikiem. W ramach projektu NPRH 1aH 15 0046 83 (grant realizowany na Uniwersytecie im. A. Mickiewicza w Poznaniu, kierownik Michał Zwierzykowski).

Tematy prac doktorskich pisanych przez Członków i powstających pod opieką Członków Towarzystwa

Arcadia sacra. Pastorela w teatrze muzycznym XVIII w. (Anna Komen-dzińska, promotor Barbara Judkowiak, promotor pomocniczy Katarzyna Lisiecka).

Bohaterki kobiecych i męskich tekstów polskiego oświecenia (Weronika Pawlik-Kwaśniewska, promotor Danuta Kowalewska).

Dramat i teatr Franciszka Dionizego Książnina (Magdalena Toczyńska, promotor Irena Kadulka).

Elita polityczna województw poznańskiego i kaliskiego w latach 1696–1732 (Ewa Tacka, promotor Michał Zwierzykowski).

- Epistemologia w ujęciu Jana Śniadeckiego i Dougalda Stewarta* (Luiza Bąsek-Neels, promotor Stanisław Janeczek).
- Epitalamia okresu oświecenia. Edycja krytyczna ze wstępem* (Adam Dobrowolski, promotor K. Maksimowicz).
- Europejska podróż Michała Kazimierza Radziwiłła z lat 1721–1723, czyli Grand Tour młodego księcia* (Maciej Kowalski, promotor Jerzy Dygdała).
- Fenomen życia i twórczości Franciszka Karpińskiego* (Jacek Ubysz, promotor Barbara Wolska).
- Filozofia w Akademii Połockiej* (Andrzej Rylka, promotor Stanisław Janeczek).
- Formy ekspresji podmiotowości nowoczesnej. Polska tożsamość indywidualna i zbiorowa w literaturze końca XVIII i początku XIX wieku* (Patrycja Bąkowska, promotor Barbara Judkowiak, promotor pomocniczy Maciej Parkitny).
- 'Grand Tour' polskich dam w 2. połowie XVIII i początkach XIX wieku* (Katarzyna Jagiełło-Jakubaszek, promotor Katarzyna Mikocka-Rachubowa).
- Ideowy obraz Rosji w pismach Joseph'a de Maistre* (Łukasz Maślanka, promotor Paweł Matyaszewski).
- Jan Komarzewski — biografia* (Michał Bąk, promotor Piotr Ugniewski).
- Jan Tarło, wojewoda sandomierski. Życie i działalność polityczna* (Magdalena Kolarska, promotor Bożena Popiołek).
- Kolorowane miedzioryty z pracowni rzymskich czwartej ćwierci XVIII wieku jako medium tradycji antycznej* (Mikołaj Baliszewski, promotor Katarzyna Mikocka-Rachubowa).
- Kraina marzeń Giacomo Casanovy* (Stanisław Świtlik, promotor Izabela Zatorska).
- Królowie a natura. Puszcza Białowieska w gospodarce królów* (Stanisław Zawadzki, promotor Piotr Ugniewski).
- Księgozbiór Sebastiana Sierakowskiego, rektora Szkoły Głównej Koronnej w latach 1809–1814, w zbiorach Biblioteki Jagiellońskiej* (Żaneta Kubic, promotor Zdzisław Pietrzyk).
- Kultura książek na terenach południowo-wschodniej Rzeczypospolitej XVIII wieku w świetle ówczesnej prasy* (Anita Podlasińska, promotor Danuta Hombek, praca obroniona).
- Les représentations de la Pologne en France à l'époque moderne* (Teresa Malinowski, współpromotor Maciej Forycki wspólnie z Monique Cottret z Université de Paris Ouest).
- Literatura in statu nascendi. Problemy estetyczne i genologiczne prozy literackiej Denisa Diderota* (Berenika Palus, promotor Marcin Cieński).

- Michał Kazimierz Ogiński, jako twórca i mecenas kultury* (Artur Zióntek, promotor Antoni Czyż).
- Modlitwy rodzinne i przygodne z drugiej połowy XVIII i początków XIX stulecia* (Małgorzata Marcinkowska, promotor Bożena Mazurkowa).
- Mysł polityczna Kelmena Mikesa w świetle Listów z Turcji* (Adam Szabelski, promotor Maciej Forycki).
- „Na koniec jakaś pamięć tam zostawa, gdzie nas nie będzie”... Cztery początkowe księgi liryków z „Poezji Franciszka Dionizego Książnina ręką własną pisanych”*. Edycja krytyczna ze wstępem (Beata Prokopczyk, promotor Barbara Wolska).
- Nawiązania do Rękopisu znalezioneego w Saragossie Jana Potockiego w wybranych powieściach XX w.* (Maria Janoszka, promotor Janusz Ryba).
- Niefabularna proza Ignacego Krasickiego. Kazania — Monitory — Uwagi* (Klara Leszczyńska-Skowron, promotor Anna Grześkowiak-Krwawicz, praca obroniona).
- Oświeceniowa poezja funeralna. Edycja krytyczna ze wstępem* (Katarzyna Zmuda-Trzebiatowska, promotor K. Maksimowicz).
- Panie modne w życiu i literaturze epoki stanisławowskiej* (Agnieszka Warcholak, promotor K. Maksimowicz).
- Panięskie ochędóstwo. Kwestie posagowe i wienne w małżeństwach szlachty województwa krakowskiego w czasach saskich* (Anna Penkała, promotor Bożena Popiołek).
- Pasyjne zbiory w polskich edycjach z XVIII wieku* (Anna Malińska, promotor Bożena Mazurkowa).
- Pierwiastek maskaradowy w polskiej komedii oświeceniowej. Ignacy Krasicki — Adam Kazimierz Czartoryski — Franciszek Zabłocki* (Marta Kalarus, promotor Janusz Ryba).
- Poezja imienninowa okresu oświecenia* (Aleksandra Gierczak, promotor K. Maksimowicz).
- Poezja panegiryczna i pochwalna na łamach „Zabaw Przyjemnych i Pożytecznych”*. Edycja krytyczna ze wstępem (Małgorzata Pawlata, promotor Barbara Wolska).
- Proza diariuszowa Adama Naruszewicza* (Magdalena Bober-Jankowska, promotor Tomasz Chachulski).
- Prywatne i publiczne odstępny życia Elżbiety z Branickich Sapieżyny w piśmiennictwie XVIII wieku* (Szymon Piotr Dąbrowski, promotor Bożena Mazurkowa).
- Rada Nieustająca 1775–1780. Studium z dziejów instytucji* (Łukasz Galas, promotor Zofia Zielińska).

- Relacje rodzinne w szlachty ziemi krakowskiej w świetle testamentów czasów saskich* (Justyna Wieczorek, promotor Bożena Popiołek).
- Rodzina Beese* (Stanisław Szynkowski, promotor Tomasz Ciesielski).
- Rola mebla w artystycznym wyposażeniu wnętrz w XVIII w.* (Monika Chowaniak, promotor Katarzyna Mikocka-Rachubowa).
- Saksonia w okresie wojny o sukcesję bawarską* (Jacek Kordel, promotor Zofia Zielińska).
- Sentymentalizm w poezji polskiej późnego oświecenia (1795–ok. 1820)* (Anna Jończyk, promotor Roman Dąbrowski).
- Stronnictwo saskie na Litwie w pierwszym okresie panowania Augusta II* (Tomasz Grala, promotor Maciej Forycki).
- Świat uczonych w twórczości Jana Potockiego* (Anita Czerwińska, promotor Janusz Ryba).
- Tempus edax rerum. (Czas żarłoczny wszystko pożera.) Podróż po śladach w pismach Henryka Lubomirskiego* (Dorota Chłanda, promotor Izabela Zatorska, praca przyjęta, czeka na obronę).
- The Genesis and Organisation of the Vilnius General Confederacy of the Grand Duchy of Lithuania in 1714–1717* (Mindaugas Šapoka, współpromotorstwo Robert Frost, Karin Friedrich).
- Tryptyk piastowski Juliana Ursyna Niemcewicza: „Jadwiga, królowa polska”; „Kazimierz Wielki”; „Piast”*. Edycja krytyczna ze wstępem (Anna Mateusiak, promotor Barbara Wolska, praca obroniona).
- Twórczość Józefa Morelowskiego* (Magdalena Górowska, promotor Agnieszka Kобрzycka).
- Warszawska publiczność teatru Wojciecha Bogustawskiego doby stanisławowskiej* (Adam Bukowski, promotor Irena Kadulska).
- Warsztat rodziny Korneckich, snycerzy czynnych w Małopolsce w XVIII i 1. połowie XIX wieku* (Paulina Kluz, promotor Katarzyna Mikocka-Rachubowa).
- Życie codzienne w Pleszewie w drugiej połowie XVIII wieku* (Artur Makowski, promotor Michał Zwierzykowski).
- Życie i twórczość Tymona Zaborowskiego na tle przemian koncepcji estetyczno-literackich lat 1795–1830* (Judyta Stępień, promotor Roman Dąbrowski).
- Żywoć symboliczny Jana III Sobieskiego za Stanisława Augusta* (Konrad Pyzel, promotor Piotr Ugniewski).

KONFERENCJE 2014

W dniu 16 kwietnia 2014 r. odbyła się w Lorient (Francja) konferencja na temat *La Femme et la mer à l'époque moderne*. Organizatorami byli Emmanuelle Charpentier i Philippe Hrodej (Université de Bretagne-Sud – Lorient). Tematyka referatów koncentrowała się przede wszystkim na roli kobiet w życiu gospodarczym, społecznym oraz kulturalnym w miastach i portach nadmorskich Europy w czasach nowożytnych. Wśród nich liczne dotyczyły osiemnastego stulecia. Warto wspomnieć o wystąpieniach: Claire Boër „La vie fragile des femmes de marins en Provence au XVIIIe siècle”, André Lespagnol „Femmes et commerce de mer dans les villes portuaires aux XVIIe–XVIIIe siècles”, Samuel Guicheteau „Pinceauteuses, fileuses et tailleuses... Les ouvrières nantaises au XVIIIe siècle. Importance et mutation du travail féminin dans une grande cité portuaire et industrielle”, Audrey Baudouin „Les femmes, le travail et la mer au XVIIIe siècle dans les Îles Shetland”, Michel Figeac „Deux Allemandes et une Anglaise face à leur désir de rivage: Sophie de La Roche, Johanna Schopenhauer et Mrs Cradock voyagent en France à la fin de l'ancien Régime”, Agnieszka Jakuboszczak „Les femmes nobles et la mer dans la ville de Gdansk (Danzig) au XVIIIe siècle”, Catherine Viollet „La mer dans les journaux de voyage en Europe de jeunes femmes russes, fin XVIIIe siècle – début XIXe siècle”.

[Agnieszka Jakuboszczak]

W dniach 28–29 kwietnia 2014 r. w Stacji Naukowej PAN w Paryżu odbyła się konferencja „Maria Szymanowska (1789–1831) et son temps”.

Postać Marii Szymanowskiej — niewątpliwie najwybitniejszej polskiej kompozytorki przełomu XVIII i XIX stulecia — pozostaje wciąż niewystarczająco znana, a zwłaszcza zbyt mało obecna w światowej nauce. Badania specjalistów przynoszą tymczasem nowe, ważne odkrycia i konstatacje na temat jej życia, działalności i związków z europejską elitą intelektualną epoki. Sympozjum zorganizowane w Stacji Naukowej PAN w Paryżu stało się, tak pożądanym w środowisku, forum wymiany wniosków z badań, polem do dyskusji nad nowymi tezami i interpretacjami, a wreszcie możliwością zdobycia doświadczenia przez młodszą kadre naukową. Najwyższą jakością merytoryczną referatów, prezentacji i głosów w dyskusji zapewniła obecność na sali najwybitniejszych specjalistów problematyki z Europy (od Polski, przez Skandynawię i Niemcy, po Francję) oraz ze Stanów Zjednoczonych.

W części otwierającej konferencję zaprezentowano dorobek Marii Szymanowskiej w kontekście głównych nurtów kulturalnych epoki. Referat wprowadzający, pt. *Mutations, mouvements, évolution dans le monde de la musique ou temps de Maria Szymanowska*, wygłosił Jean-Marc Warszawski z Institut de Recherche en Musicologie w Paryżu. W swoim wystąpieniu wyjątkowo mocno uwypuklił znaczenie postaci w wymiarze europejskim i powszechnodziejowym, wskazując między innymi na pokrewieństwo dzieł kompozytorki ze słynniejszymi utworami epoki. Dyrektor Muzeum Uniwersytetu Warszawskiego, prof. Jerzy Miziołek zaprezentował z kolei życie kulturalne Warszawy w czasach Marii Szymanowskiej i Fryderyka Chopina, wpisując działalność ówczesnych elit stolicy w wymiar europejski, ale zarazem eksponując też ich oryginalność. Dwugłos francusko-polski wzbudził długą i ożywioną dyskusję, w której uczestnicy kolokwium i publiczność podkreślali przede wszystkim konieczność badań naukowych nad muzyką polską przełomu XVIII i XIX wieku właśnie w duchu współpracy międzynarodowej.

Szereg wygłoszonych na sesji referatów można uznać za nowatorskie. Tego rodzaju ujęcie, o charakterze syntetyzującym, przedstawiła Irena Poniatowska (Narodowy Instytut Fryderyka Chopina) w referacie pt. *Lumières et décadence de la musique de salon au XIXe siècle*. Pionierskie badania szczegółowe nad duńskimi i niemieckimi kontaktami intelektualnymi Marii Szymanowskiej upubliczniły z kolei Karen Benedicte Busk-Jepsen z Museum Bertela Thorvaldsena w Kopenhadze oraz Maria Stolarzewicz z Institut für Musikwissenschaft Weimar-Iena. Halina Goldberg z Indiana University dokonała natomiast oryginalnej interpretacji toposu pamięci w utworach Marii i Heleny Szymanowskich. Zupełnie z innej perspektywy problematykę kolokwium potraktowała Anna Kijas z University of Connecticut, która pokazała zebranym, jakie możliwości w badaniach naukowych nad życiem i dorobkiem bohaterki symposium dają bazy danych dostępne przez Internet.

Szerszy kontekst kulturalny epoki rozważali w swoich wystąpieniach Benjamin Vogel (Swedish Society for Musicology), Piotr Daszkiewicz (Muséum national d'Histoire naturelle w Paryżu) oraz Adam Gałkowski (UW). Tryptyk stworzył referat porównujący osiemnasto- i dziewiętnastowieczne salony polskie i rosyjskie, następnie rozważano rolę naturalistów w kształtowaniu gustów epoki, a wreszcie znaczenie kobiet w elitach intelektualnych i artystycznych tamtych czasów.

Wystąpienie Mai Trochimczyk z University of Southern California ujmujące w paralelę dzieła Marii Szymanowskiej i Juliana Ursyna

Niemcewicza miało charakter nie tylko naukowy, ale także artystyczny — odsłuchiwanie na żywo dobranych ilustracji muzycznych (fortepian i śpiew) stanowiło integralną część referatu. Sympozjum dopełniły towarzyszące mu wydarzenia kulturalne: koncert fortepianowy (*Madeleine musicale* dana przez Małgorzatę Kluźniak-Celińską, recital pieśni historycznych (Elżbieta Zapolska) oraz recytacje poezji związane z postacią Marii Szymanowskiej.

[Maciej Forycki]

W gminie Janów Podlaski odbyło się drugie już seminarium warsztatowe — tym razem *Nad tekstami Naruszewicza* — zorganizowane w ramach zespołowego projektu badawczego Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki: *Czytanie poetów polskiego oświecenia. Krasicki — Naruszewicz — Trembecki — Karpiński*, realizowanego na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach pod kierunkiem Bożeny Mazurkowej. Na miejsce obrad wybrany został zaciszny, urokliwy i sprzyjający owocnym dyskusjom „Dworek Łukowiska”, usytuowany na terenie Parku Krajobrazowego „Podlaski Przełom Bugu”. W pięciodniowym spotkaniu „Zespołu Naruszewicza”, kierowanego przez Barbarę Wolską i Teresę Kostkiewiczową — wzięło udział ponad trzydziestu badaczy z kilkunastu krajowych ośrodków naukowych, którzy przedstawiali monograficzne opracowanie wybranych utworów pińskiego twórcy. Walorem prezentowanych omówień wybranych dzieł Naruszewicza były wszechstronne, wieloaspektowe analizy łączące różne metodologie i interpretacje. Referenci zwracali uwagę na warstwę językową utworów, dobór środków wyrazu, niejednokrotnie odwoływali się także do biografii pisarza, środowiska czytelniczego, a także do inspirującej autora tradycji literackiej. Pięciodniowe obrady w licznych odsłonach uświadomiły uczestnikom wielostronność pisarskiego dorobku królewskiego poety, tematyczne i gatunkowe bogactwo jego dzieł, zróżnicowanie rejestru stosowanej przez niego poezji. Uczestnicy spotkania zgodzili się z opinią, że Naruszewicz jest poetą „nieoczywistym”, a stwierdzenie to otwiera nowe perspektywy badawcze i skłania do odrzucenia utartych, skostniałych formuł odnoszonych do jego utworów. Nie zabrakło przy tym pytań, wątpliwości, niedopowiedzeń czy polemik. Aktualność, świeżość i potrzeba przedstawianej problematyki wyrażała się między innymi poprzez ożywione dyskusje, kontynuowane także poza salą obrad. Janowskie seminarium warsztatowe *Nad tekstami Naruszewicza* uczestnicy zadedykowali Barbarze Wol-

skiej, wybitnej badaczce twórczości królewskiego poety i znakomitego edytorowi jego dzieł.

[Małgorzata Marcinkowska]

Dnia 8 października 2014 r. w Krakowie uczczono 25. rocznicę śmierci Emanuela Rostworowskiego. Sesję zagał i podzielił się swymi wspomnieniami Sekretarz PAU, prof. Jerzy Wyrozumski; obrady prowadził redaktor naczelny PSB, prof. Andrzej Romanowski.

Referaty wygłosili: Prof. Irena Homola — o pracy Emanuela Rostworowskiego w Polskim Słowniku Biograficznym, Prof. Zofia Zielińska przedstawiła sylwetkę naukową, rangę i dorobek Profesora, Dr Elżbieta Orman przypomniała znaczenie i rolę rodziny Rostworowskich w dziejach, Prof. Wojciech Kriegseisen wspominał kontakty z Profesorem jako recenzentem swojej pracy, Dr Andrzej Krzysztof Link-Lenczowski naszkicował sylwetkę Rostworowskiego — artysty słowa i mistrza opowieści o dziejach sztuki, literatury i muzyki. Wspomnieniami dzielili się też Pan Karol Rostworowski, Pan Marian Gołogórski. Dzięki współpracy Rodziny mieliśmy okazję zobaczyć niezwykle młodzińcze rysunki Emanuela Mateusza Rostworowskiego.

[Maria Czeppel]

W dniu 20 października 2014 r. w Instytucie Romanistyki UW odbyło się sympozjum pod tytułem *Bernardin de Saint-Pierre et sa fin de siècle / Bernardin de Saint-Pierre i jego koniec wieku*. Wzięła w nim udział trójka francuskich specjalistów (Hélène Cussac, Colas Duflo, Jean-Michel Raccault), współwydawców „Dzieł wszystkich” autora „Pawła i Wirginii”. W roku rocznicowym Jego śmierci (1814–2014), przewodnią myślą sympozjum była przełomowość w ciągłości wobec XVIII w., jaką można wyczytywać z relacji z podróży, powiastek czy filozoficznej summy, jaką po „Studiach natury” miały być Harmonie natury”. Pięcioro polskich badaczy (Regina Bochenek-Franczakowa, Marzena Chrobak, Maciej Forycki, Zofia Rejman, Małgorzata Sokołowicz, Izabella Zatorska) dołączyło swoje obserwacje. Akta ukażą się już w najbliższym (31) numerze „Wieku Oświecenia”.

[Izabella Zatorska]

W dniach 23–24 października 2014 r. we Wschowie i Lesznie odbyła się konferencja „Kobieta na ziemi wschowskiej i pograniczu wielkopolsko-śląskim”, zorganizowana przez Stowarzyszenie Czas A. R. T. i Muzeum Okręgowe w Lesznie. Wygłoszono 37 referatów; wieku XVIII do-

tyczyło 16 wystąpień: Agnieszka Jakuboszczak „Aby zostać matką królów. Wizerunek Marii Leszczyńskiej w jej dokumentach ślubnych”; Justyna Bąk „Pomiędzy grzechem a pięknem. Kobieta i melancholia w kulturze staropolskiej na podstawie źródeł z terenu Wielkopolski”; Małgorzata Gniazdowska „Majątek po kilku zmarłych mieszkankach osiemnastowiecznego Leszna w świetle inwentarzy pośmiertnych”; Michał Janeczek „Literacki wizerunek zmarłej Magdaleny z Brzechwów Łuby w wierszu Marcina Molskiego”; Kamila Kłudkiewicz „Mieszkanki pawłowickiego pałacu. Szkic o hrabinach Mielżyńskich”; Anna Kulińska „Pamiętka wieczna nigdy nie ustaje... Refleksje nad losem kobiet z rodziny Szlichtyngów na podstawie związanych z nimi artefaktów z XVII i XVIII wieku”; Michał Kuran „Obraz kobiety z kręgu ziemi wschowskiej w literaturze okolicznościowej XVII i XVIII wieku (małżeństwo, zakon, pogrzeb) – wybrane przykłady”; Paweł Łachowski „Z prowincji do stolicy. Droga rozwoju poetki Anny Louisy Karsch”; Małgorzata Mieszek „Reprezentantki rodziny Radomickich w twórczości literackiej jezuitów”; Marta Małkus „Anna Susanna Teschner (1709–1728) – portret zapisany w kamieniu i papierze”; Mariusz Pawelec „Aktorki nieprowincjonalne. Kariery sceniczne kobiet z południowej Wielkopolski w XVIII–XIX wieku na wybranych przykładach (Anna Zofia ze Wschowy, Barbara Sierakowska, Antonina Hoffmann)”; Jarosław Pietrzak „Zbrodnia to niesłychana, Pani zabiła Pana. Sprawa Marianny z ks. Sapiehów Dąbskiej o mężobójstwo – studium przypadku”; Katarzyna Sanocka-Tureczek „Kobieca codzienność na przykładzie płyt nagrobnych z lapidarium we Wschowie”; Jolanta Skierska „Kobiety lekkich obyczajów i matki dzieci nieślubnych w Zielonej Górze na przełomie XVII i XVIII wieku (w świetle ksiąg metrykalnych)”; Kamila Szymańska „W ramach stereotypu i realiach prawdziwego życia. Kobiety w protestanckich miastach na pograniczu wielkopolsko-śląskim w XVII i XVIII wieku. Kilka przykładów”; Jacek Wójcicki „Świat kobiecy w domowej i rodzinnej poezji okolicznościowej hrabiego Rafała Gurowskiego”. W 2016 r. ukaże się recenzowana, drukowana publikacja zawierająca wygłoszone referaty.

[Kamila Szymańska]

W dniach 27–28 listopada 2014 r. odbyła się w Ustroniu konferencja naukowa „Wokół wolnych elekcji w państwie polsko-litewskim XVI–XVIII w. O znaczeniu idei wyboru – między teorią a praktyką. 250 rocznica ostatniej wolnej elekcji w Rzeczypospolitej”. Konferencję organizowały Instytut Historii Uniwersytetu Jagiellońskiego, Instytut Hi-

storii Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach oraz Instytut Historyczny Uniwersytetu Wrocławskiego. Obrady odbywały się na sesji plenarnej oraz w dwóch sekcjach: XVI–XVII-wiecznej oraz XVIII-wiecznej. Z referatami dotyczącymi elekcji XVIII-wiecznych (począwszy od elekcji 1697 r.) wystąpili (w kolejności wygłaszania): Andrzej Stroynowski – „Zalety i wady królów elekcyjnych w świetle wystąpień sejmowych czasów stanisławowskich”, Mariusz Markiewicz – „Europa a elekcje polskich królów w XVII i XVIII wieku”, Arkadiusz Stasiak – „Wybór króla a charyzmat władzy monarszej na przykładzie elekcji z roku 1764”, Aleksandra Skrzypietz – „Elekcja 1697 roku w listach księcia Franciszka Ludwika de Conti”, Mariusz Sawicki – „Partia francuska w Rzeczypospolitej w 1697 roku w świetle rachunków wysłanników Ludwika XIV. Przyczynek do elekcji po śmierci Jana III Sobieskiego”, Michał Zwierzykowski – „Elekcja Stanisława Leszczyńskiego w 1704 roku – wynik przypadku czy efekt długotrwałych działań politycznych?”, Marcin Swobodziński „Brandenburgia-Prusy wobec interregnum po śmierci Jana III Sobieskiego”, Urszula Kosińska – „Kandydatura Emanuela Portugalskiego (Don Manuela de Bragança) do tronu polskiego w latach 1729–1733”, Tomasz Ciesielski – „Burzliwy koniec lata i początek jesieni 1733. Od elekcji Stanisława Leszczyńskiego do elekcji Augusta III”, Barbara Krysztopa-Czupryńska – „Elekcja po śmierci Augusta II w depeszach George’a Woodwarda”, Andrej Matsuk – „Sejmiki zwolenników Augusta III w Wielkim Księstwie Litewskim w latach 1733–1734”, Małgorzata Durbas – „Ważność drugiej elekcji Stanisława Leszczyńskiego w świetle trzeciego traktatu wiedeńskiego”, Marcin Mikusek – „Wolna elekcja w staropolskim dyskursie naukowym”, Maria Czeppe – „Elektorzy w sukienkach: rola duchownych i kobiet w kampaniach sejmikowych pod koniec czasów saskich”, Dorota Dukwicz – „Detronizacja Stanisława Augusta i nowa elekcja. Rosyjskie plany wobec Rzeczypospolitej w dobie konfederacji barskiej”, Henryk Kocój – „Problem sukcesji saskiej w świetle raportów dyplomatów Fryderyka Augusta III 1785–1791”, Dariusz Dolański wspólnie z Filipem Wolańskim – „Pierwsze bezkrólewie i wolne elekcje w osiemnastowiecznych kompendiach historycznych”, Jacek Kordel – „Saskie dyskursy wobec problemu korony polskiej 1762–1792”, Witold Filipczak – „Elekcyjność ziemskich urzędników sądowych w czasach Rady Nieustającej”, Katarzyna Bucholc-Srogosz – „Elekcje Marszałków Rady Nieustającej”, Tadeusz Srogosz – „Plantowanie” wyborów posłów i urzędników przez stronnictwo regalistyczne na sejmiku województwa kijowskiego w Żytomierskim w 1790 roku”, Jerzy

Ternes — „Elekcje sejmikowe w Koronie w czasach stanisławowskich — ciągłość i zmiany”, Dariusz Nawrot — „Między tradycją Rzeczypospolitej a zasadami scentralizowanego państwa. Obiór urzędników na Litwie w 1812 roku” oraz Jolanta A. Daszyńska — „Elekcje trzech pierwszych prezydentów Stanów Zjednoczonych Ameryki. Łączenie teorii z praktyką”.

[Urszula Kosińska]

W dniach 4–5 grudnia 2014 r. w Warszawie odbyła się ogólnopolska konferencja naukowa „Przedmioty, obrazy, idee... Źródła i konteksty muzealnictwa w kulturze Oświecenia”, współorganizowana przez Jolantę Czerzniewską i Mikołaja Getkę-Keniga, we współpracy z Pracownią Literatury Oświecenia IBL PAN, Warszawskim Oddziałem Stowarzyszenia Historyków Sztuki, przy wsparciu Narodowego Instytutu Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów. Obrady pierwszego dnia miały miejsce w Pałacu Staszica (ul. Nowy Świat 72), drugiego dnia w warszawskiej Siedzibie Stowarzyszenia Historyków Sztuki (ul. Rynek Starego Miasta 27 / ul. Piwna nr 44). Konferencję zaplanowano jako okazję do międzyśrodowiskowego spotkania teoretyków z praktykami, a przy tym reprezentantów dziedzin, które na co dzień współcześnie pozostają w stosunku do siebie w sztucznej separacji: historyków, historyków sztuki, muzeologów, muzealników, literaturoznawców, filozofów, pedagogów oraz konserwatorów sztuki. W programie konferencji przewidziano dwadzieścia pięć wystąpień referentów z wiodących ośrodków naukowych i muzealnych (Poznania, Torunia, Krakowa i Warszawy). Doboru referentów dokonano mając na uwadze udokumentowane zainteresowania badawcze, które koncentrują się wprost wokół kolekcjonerstwa i muzealnictwa lub są powiązane z szerokim kulturowym temem, z którym tematyka konferencji była zrośnięta w kulturze oświecenia. Tematykę wystąpień ostatecznie skoncentrowano na okolicznościach przełomu oświeceniowego — romantycznego. Program ułożono problemowo w dziewięć bloków, z czego pierwszego dnia przedstawiono cztery (I. *Muzeum: pojęcie, kolekcja artystyczna, model*; II. *Estetyka, etyka i edukacja wobec końca sztuki*; III. *Kolekcja: propaganda, poznanie, podróż*; IV. *Kultura gabinetowa: od osobliwości do edukacji*), a dnia drugiego pięć (I. *Powrót do źródeł: eksploracja antyku*; II. *Katalogowanie = porządkowanie świata*; III. *Praktyka artystyczna, restauracja, konserwacja*; IV. *Mentalność społeczna a przestrzeń publiczna sztuki*; V. *Oświecenie: konteksty, interpretacje, nawiązania*). Po wprowadzeniu ogólnym do dziejów i teorii muzealnictwa, sięgającym antyku i okresu wczesnonowożytnego (Michał Mencfel, Tomasz F.

de Rosset, Dorota Folga-Januszewska), przedstawiono referaty wprowadzające w szerszy filozoficzno-estetyczny kontekst problematyki muzealniczej (Piotr Kozak, Katarzyna Wrońska, Katarzyna Gućzalska). Po wprowadzeniu przyszła kolej na węższe problemy i tematy monograficzne poświęcone kolekcjonerom (Andrzej Betlej, Piotr Daszkiewicz, Katarzyna Wodarska-Ogidel i Marta Zembrzuska), a następnie ośrodkom szkolnym, Wilnu i Krzemieńcowi, zorganizowanym na bazie kolekcjonerstwa (Janina Kamińska, Katarzyna Buczek). Drugiego dnia obrady otworzył blok poświęcony eksploracji antyku (Tomasz Chachulski, Maria Nitka, Katarzyna Karaskiewicz), po którym wygłoszono referaty na temat katalogowania i katalogów muzealnych (Piotr Jaworski, Hanna Jurkowska i Aleksandra Jakóbczyk-Gola, Jolanta Czerzniewska) oraz roli warsztatu restauracji i konserwacji w pracowni artystycznej (Iwona Szmelter, Joanna Czernichowska, Błażej Szyszkowski), by następnie przejść do warszawskich uniwersyteckich korzeni muzealnictwa na początku XIX w. (Jarosław Czuby, Mikołaj Getka-Kenig, Zbigniew Michalczyk).

Konferencję zwińczyły wystąpienia, w których podjęto ogólną problematykę trwałości tradycji oświeceniowej w długim dziewiętnastym stuleciu (Kamila Kłudkiewicz, Agnieszka Kluczevska-Wójcik, Magdalena Kunińska). Gościem specjalnym konferencji był prof. Pascal Griener (Institut d'histoire de l'art et de muséologie, Université de Neuchâtel, UniNE, Neuchâtel, Szwajcaria), który na zwińczenie pierwszego dnia wygłosił wykład pt. *Les puissances occultes de la sculpture. Wilhelm von Humboldt collectionneur d'antiques à Tegel*. Konferencja stworzyła okazję do prezentacji wyników badań pograncych bądź wokółdoktorskich, przedyskutowanie nowych interpretacji i zaproponowanie nowych metodologii badań, a przy tym umożliwiła powrót do zagadnień już będących przedmiotowym opracowania, a w stosunku do których odczuwalna jest potrzeba przedstawienia ich w nowym świetle. Problematykę tę żywo omawiano w przerwach na dyskusję między blokami obrad następnie przenosząc tę atmosferę w kuluary: dnia pierwszego zorganizowano wieszór towarzyski dla uczestników konferencji oraz ich przyjaciół. Obecnie przygotowywany jest tom pokonferencyjny we współpracy z NiMOZ pod redakcją naukową Jolanty Czerzniewskiej i Mikołaja Getki-Keniga. Wydanie recenzowanej książki naukowej planowane jest na rok 2016.

[Jolanta Czerzniewska]

KONFERENCJE 2015

W dniu 19 marca, w Stacji Naukowej PAN w Paryżu przy ulicy Lauriston 74, w ramach dwudniowej konferencji (19–20 kwietnia 2015) pt. „Voyager en Europe médiane” odbył się uroczysty wieczór poświęcony dwusetnej rocznicy śmierci Jana Potockiego (1761–1815).

Podczas tej uroczystości profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego, Marek Dębowski wygłosił wykład pt. „Les voyages dans le monde réel et imaginaire de Jan Potocki”. Po wykładzie odbyła się promocja książki pt. *Jean Potocki et le théâtre polonais entre Lumières et premier romantisme*, którą Marek Dębowski wydał w 2014 r. w paryskiej oficynie Classiques Garnier. Książkę przedstawił profesor Paris IV – Sorbonne, Pierre Claudes, znawca twórczości literackiej okresu przełomu XVIII i XIX w. (m.in. Cha-teaubrianda i De Maistra).

[Marek Dębowski]

W dniach 18–22 maja 2015 r. w Zespole Dworskim „Hotel Sarmata” w Sandomierzu odbyło się trzecie już seminarium warsztatowe, zorganizowane w ramach zespołowego projektu badawczego NPRH *Czytanie poetów polskiego oświecenia. Krasicki – Naruszewicz – Trembecki – Karpiński* (2013–2018), kierowanego przez Bożenę Mazurkową na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach. W pięciodniowym spotkaniu naukowym *Nad tekstami Trembeckiego* wzięło udział 25 badaczy oświecenia z krajowych ośrodków akademickich i naukowych. Uczestnicy przedstawili esencjonalnie ujęte propozycje analityczno-interpretacyjne, które są ukierunkowane na opracowanie „małych monografii” utworów królewskiego szambelana. Seminarium stanowi wstępny etap poprzedzający przygotowanie zbiorowego tomu monograficznego *Czytanie Trembeckiego*. „Zespołem Trembeckiego” kierują: Jerzy Snopek i Wojciech Kaliszewski.

[Bożena Mazurkowa]

W dniu 17 września 2015 r. w Muzeum Narodowym – Pałacu Wielkich Księżąt Litewskich (Wilno) odbędzie się międzynarodowa konferencja naukowa „Michał Kleofas Ogiński. Osobistość i epoka”, poświęcona upamiętnieniu 250. rocznicy urodzin M. K. Ogińskiego. Celem konferencji jest naświetlenie rozmaitych aspektów działalności politycznej, społecznej, kulturalnej oraz muzycznej M. K. Ogińskiego, jednocześnie poruszając skomplikowany problem postawy jednostki w kontekście przełomów geopolitycznych. Organizatorzy: Instytut Hi-

storii Litwy, Muzeum Narodowe — Pałac Wielkich Książąt Litewskich, Muzeum historii kultury im. Książąt Ogińskich w Retowie.

W dniu 18 września 2015 r. w Instytucie Historii Litwy (Wilno) odbędzie XIV konferencja litewskich badaczy nad wiekiem osiemnastym pt.: *Wielkie Księstwo Litewskie w XVIII wieku: wyzwania, osiągnięcia, utraty*.

[Ramunė Šmigelskytė-Stukienė]

W dniu 25 września 2015 r. w Krakowie odbędzie się seminarium z historii kultury i mentalności nowożytnej: *Kobiece kręgi korespondencyjne w XVIII wieku*, organizowane przez Instytut Historii Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie.

Seminarium będzie poświęcone warsztatowym pracom nad kwestią korespondencji kobiecej w XVIII w., kręgami korespondencyjnymi, tematyką kobiecej korespondencji oraz problemami z edytorstwem kobiecej korespondencji i próba odpowiedzi na pytanie czy warta jest ona edycji. Seminarium otworzy cykliczne spotkania poświęcone historii mentalności i kultury nowożytnej.

[Bożena Popiołek]

**Zarząd Polskiego Towarzystwa Badań nad Wiekiem
Osiemnastym zaprasza na konferencję połączoną z Walnym
Zebraniem Członków PTBnWO:**

***Słynne kobiety w Rzeczpospolitej XVIII wieku*
Konferencja naukowa, Warszawa, 14–15 października 2015 r.**

Organizatorzy:

Pracownia Literatury Oświecenia Instytutu Badań Literackich PAN
Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie
Polskie Towarzystwo Badań nad Wiekiem Osiemnastym

14 października (Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie)

10.00 Otwarcie obrad

10.15–10.35 Bożena Popiołek, *Marianna z Potockich Szczukowa, podkanclerzyna litewska. Próba biografii*

10.35–10.55 Urszula Kicińska, *Maria Zofia z Sieniawskich Czartoryska — życie w cieniu matki i męża*

10.55–11.15 Agnieszka Słaby, *Tekla Róża z Radziwiłłów Sapieżyna — między Dreznem a Warszawą*

11.15–11.35 Adam Perlakowski, *Małgorzata Henrietta primo voto Przebendowska — słaba czy silna płeć w rodzinie Radziwiłłów?*

Dyskusja

Przerwa [ok. 12.00–12.20]

12.20–12.40 Stanisława Maliszewska, Aldona Łyszkowska, *Franciszka Krasińska (1742–1796) — od starościanki do królewiczowej polskiej*

12.40–13.00 Piotr Skowroński, *„Żeby ta dama przestała tych fochów”. Rola Katarzyny Kossakowskiej w kształtowaniu podstaw nowego stronnictwa*

13.00–13.20 Izabela Wiercińska, *Księżna Teofila Jabłonowska (1742–1816) — niezłomna Sarmatka*

13.20–13.40 Szymon Piotr Dąbrowski, *Między królem a hetmanem. Działalność publiczna Elżbiety Sapieżyny w świetle korespondencji ze Stanisławem Augustem i Franciszkiem Ksawerym Branickim*

Dyskusja

Przerwa obiadowa [ok. 14.00–15.00]

15.00–15.20 Ewa Danowska, Urszula z Morsztynów Dembińska, *starościana wolbromska (1746–1825) — „krakowska carowa”*

15.20–15.40 Justyna Bąk, *Sława Anny z Sapiechów Jabłonowskiej*

15.40–16.00 Agnieszka Jakuboszczak, *Wielki świat w Wielkopolsce w XVIII wieku — Teofila z Działyńskich Szotłdrska Potulicka i jej działalność*

16.00–16.20 Edyta Pętkowska, *Pola działalności publicznej Pani na Wilanowie. Aleksandra z Lubomirskich Potocka*

Dyskusja

15 października (Instytut Badań Literackich PAN, Sala im. A. Mickiewicza, nr 144)

9.00–9.20 Krystyna Stasiewicz, *Zabłyśnąć wśród słynnych, to dopiero sztuka! Przypadek Elżbiety Drużbackiej*

9.20–9.40 Roman Krzywy, *Kreowanie własnej sławy w „Echu na świat podanym” Reginy Salomei Pilsztynowej*

9.40–10.00 Magdalena Ślusarska, *Anna z Grozmanich Narbuttowa. W pogoni za sławą*

10.00–10.20 Danuta Kowalewska, *Sława Truskolaskiej w Warszawie*

Dyskusja

Przerwa [ok. 10.40–11.00]

11.00–11.20 Janusz Ryba, *Damy oświeceniowych salonów: Anna Teresa z Ossolińskich Potocka*

11.20–11.40 Kamila Kłudkiewicz, *Marianna z Ciecierskich Skórzewska i jej „czarna legenda”*

11.40–12.00 Renata Dampc-Jarosz, *Therese Forster-Huber. Oświecona Niemka w oświeceniowej Polsce*

12.00–12.20 Anna Gajdis, „*Co jeszcze stanie się z tym krajem, z tym upadłym narodem?*”. *Elisa von der Recke (1754–1833) na dworze Stanisława Augusta*

Dyskusja

Przerwa obiadowa [ok. 12.45–13.30]

13.30–13.50 Katarzyna Jachimowicz, *Fakty i mity z życia Jadwigi Ciechanowieckiej-Manuzzi*

13.50–14.10 Zofia Rejman, *Pani de Vauban w świetle polskich i francuskich źródeł*

14.10–14.30 Elżbieta Wichrowska, *Judyta Jakubowiczowa, żona Zbytkowera*

Dyskusja

Przerwa [ok. 14.45–15.00]

15.00–15.20 Agnieszka Whelan, *Izabela Czartoryska — amour propre i dylematy sławy*

15.20–15.40 Marcin Cieński, *Ogród jako narzędzie autokreacji słynnych kobiet w XVIII stuleciu*

15.40–16.00 Agata Roćko, *Zofia Potocka. Mieć w sobie „to coś”. Fenomen urody czy inteligencji emocjonalnej?*

16.00–16.20 Paweł Kaczyński, *Słynne damy osiemnastowiecznej Rzeczypospolitej w literaturze popularnej XX i XXI wieku*

Dyskusja

Zamknięcie obrad

17.00 Walne Zebranie Polskiego Towarzystwa Badań nad Wiekami Osiemnastym

III Kongres Badaczy Osiemnastego Wieku

Poznań, 15–17 września 2016 r.

Szanowni Państwo, Koleżanki, Koledzy,

w rozesłanym przed kilkoma miesiącami liście informowaliśmy Państwa, że Wydział Historyczny oraz Wydział Filologii Polskiej i Klasycznej UAM w Poznaniu pod auspicjami Polskiego Towarzystwa Badań nad Wiekami Osiemnastym rozpoczęły przygotowania do III Kongresu Badaczy Osiemnastego Wieku. Odbędzie się on w Poznaniu w dniach 15–17 września 2016 roku. Jego tytuł brzmi:

Wiek XVIII jako zmiana: Rzeczpospolita i oświecenie

Temat ten zachęca do refleksji nad będącą przedmiotem naszych badań epoką w jej aspekcie procesualnym. Jest propozycją spojrzenia na oświecenie jako okres dynamicznych i wielonurtowych przeobrażeń, dokonujących się w odniesieniu do bardzo różnych zagadnień (historycznych, politycznych, społecznych, filozoficznych, literackich, artystycznych *etc.*). Z punktu widzenia refleksji nad wiekiem XVIII jako czasem zmiany interesujące wydają się na przykład:

- wewnętrzna dynamika epoki w kontekście pytania o integralność okresu jako pewnej historycznej i kulturowej całości (od wieku XVIII do pierwszych dekad wieku XIX);
- mechanizm, przyczyny i przejawy zmiany w wieku XVIII, a także relacja zmiany oraz ciągłości w procesie osiemnastowiecznych przeobrażeń historycznych;
- stosunek zmian dokonujących się w przestrzeni rodzimej (ich „swoistości”) do zmian mających charakter ponadnarodowy (lub ogólnoeuropejski);
- problematyka dziedzictwa i tradycji zastanych oraz przetworzonych przez wiek XVIII, a także samego wieku XVIII jako dziedzictwa i tradycji dla okresów późniejszych;
- usytuowanie i znaczenie oświecenia w procesie zmian historycznych rozpatrywanych w perspektywie tzw. „długiego trwania”;
- pytanie o konserwacyjny i modernizacyjny potencjał polskiego oświecenia oraz o jego rolę w procesie inicjowania tzw. nowoczesności.

Wierzymy, że proponowana problematyka stwarza możliwość zaprezentowania dokonań przedstawicieli różnych dyscyplin badawczych i pozwala zaakcentować interdyscyplinarny charakter polskich badań nad wiekiem XVIII.

Tematyka Kongresu skłania do podsumowania i rekapitulacji przeobrażeń w naukowym obrazie epoki, które dokonały się w ostatnim ćwierćwieczu, jak również do refleksji nad metodami i obszarami badań prowadzonych obecnie. Liczymy, że postawiona podczas Kongresu diagnoza sytuacji współczesnych badań nad wiekiem XVIII połączona zostanie z namysłem dotyczącym zadań i perspektyw badawczych w przyszłości.

Pragnęlibyśmy, by z obrad Kongresu wyłonił się syntetyczny obraz epoki, jej dynamiczny model, który byłby reprezentatywny dla najświeższego stanu wiedzy i który otwierałby nowe pola poznawczych możliwości.

Zgodnie z przedstawionymi wcześniej założeniami część naukowa Kongresu obejmować będzie: obrady plenarne, dyskusję panelową z udziałem zaproszonych gości zagranicznych oraz obrady w ośmiu sekcjach tematycznych. Przewidywane formy udziału w obradach to: wystąpienia zamawiane (dyskutowane w ramach obrad plenarnych), referaty zgłaszane przez uczestników (dyskutowane podczas obrad w poszczególnych sekcjach), komunikaty (krótkie referaty nadsyłane przed rozpoczęciem Kongresu i udostępnione jego uczestnikom w formie przygotowanej przez organizatorów broszury, które nie zostaną wyłożone, ale będą dyskutowane podczas obrad w sekcjach).

W rozesłanym w listopadzie liście prosiliśmy Państwa o zgłaszanie propozycji sekcji. Na podstawie nadesłanych propozycji podczas połączonego posiedzenia Komitetu Organizacyjnego oraz Zarządu PTBnWO wyłonione zostały tematy ośmiu sekcji. Poniżej podajemy ich wykaz wraz z krótkimi opisami obejmowanej przez nie problematyki, a także nazwiska ich Kierowników, współodpowiedzialnych za ostateczny dobór referatów i przebieg obrad:

SEKCJA 1

Oświecenie w literaturze i kulturze:

wykładowcy, wyznaczniki ciągłości i czynniki zmiany

(Teresa Kostkiewiczowa, Marcin Cieński)

Przeobrażenia literatury i kultury w polskim oświeceniu: przyczyny, przejawy i skutki zmian. Sztuki plastyczne, muzyka, teatr — między tradycją a zmianą (problemy funkcji, formy, obiegu, publiczności, odbioru, krytyki). Kultura literacka epoki (1730–1820): tylko zmiana czy już przełom? Dynamika zmian kulturowo-literackich w oświeceniu: punkty zwrotne, przyspieszanie/zwalnianie, nakładanie się perspektyw. Sposoby rozumienia literatury i literackości — kontynuacja tradycji i różnorodność zmian. Źródła, przejawy i kierunki przemian koncepcji estetyczno-literackich. Problemy genologiczne — zmiana i ciągłość gatunków. Język i styl piśmiennictwa — stan wyjściowy, nowe tendencje i rejestry, punkt dojścia. Piśmiennictwo epoki — droga do nowoczesności: sposoby rozumienia, argumenty za i przeciw modernizacji oraz jej przejawom. Badania nad polskim oświeceniem na przełomie XX i XXI wieku: kierunki zmian, rezultaty nowych podejść, otwieranie perspektyw. Oświecenie polskie wobec (modernizacyjnych) rozwiązań europejskich: modele, inspiracje, dynamika wzajemnych relacji.

SEKCJA 2

Długi wiek XVIII i XIX stulecie: oświecenie, romantyzm, nowoczesność w procesie przemian literatury

(Bogusław Dopart, Roman Dąbrowski)

Dynamika literatury oświecenia w Polsce wobec myśli europejskiej drugiej połowy XVIII wieku. Oświecenie porozbiorowe w stosunku czasów stanisławowskich (kontynuacja czy nowa jakość?). Estetyki klasycyzujące w polskim wieku XIX; sentymentalizm (i co dalej?). Pamięć późnooświeceniowych projektów literatury narodowej. Wątki oświeceniowe w światobrazie literatury romantyzmu. Koronne gatunki literatury oświecenia — przemiany, nawiązania, kontynuacje, odrzucenie w XIX w. Oświeceniowe źródła rozwoju prozy. Literacko-historyczne obrazy epoki oświeconych. Dziedzictwo oświecenia w literackich i metaliterackich koncepcjach modernizacji i nowoczesności.

SEKCJA 3

Długi wiek XVIII w historiografii: trwanie i zmiana

(Jarosław Czuby, Bożena Popiołek)

Czy rzeczywiście „długi wiek XVIII”? Kiedy zaczyna się i kiedy kończy się wiek XVIII? Cechy charakterystyczne, konstytutywne dla epoki. Dynastia saska a polski wiek XVIII: bilans związków. Co łączy czasy saskie, stanisławowskie oraz pierwsze lata porozbiorowe? Trwanie i zmiana w wieku XVIII: sfery, zakres, tempo, dynamika/stabilizacja. Bilans badań i nowe perspektywy badawcze.

SEKCJA 4

Przemiany teorii i praktyki politycznej czasów Rzeczypospolitej, Księstwa Warszawskiego i Królestwa Polskiego

(Anna Grześkowiak-Krwawicz, Piotr Ugniewski)

Radykalne zmiany, które dokonały się między początkiem wieku XVIII a pierwszą połową wieku XIX w rzeczywistości politycznej ziem polsko-litewskich, a szczególnie dramatyczne zerwanie ciągłości państwowej, jakim były rozbiory, spowodowały, że każda z wymienionych w tytule epok była przez badaczy traktowana jako odrębne zjawisko. Jednak najnowsze badania pokazują, że w ten sposób umykało historykom wiele ważnych elementów składających się na obraz rzeczywistości i koncepcji politycznych tego czasu. Stąd zdecydowano się, we wspólnych ramach „długiego wieku XVIII” podjąć próbę przyjrzenia się zmianom, jakie zaszły w praktyce politycznej i w polskim myśleniu o państwie od czasów saskich po powstanie listopadowe. Zamiarem organizatorów jest, by na sekcję złożyły się zarówno referaty przekrojowe, pokazujące przemiany, które dokonały się na przestrzeni dziesięcioleci lub zgoła stulecia, jak i te

dotyczące działań, rozwiązań lub teorii politycznych w krótszych okresach, podejmujące jednak próbę odpowiedzi na pytanie, co było w nich nowego, co zaś było kontynuacją działań czy dokonań wcześniejszych.

SEKCJA 5

Kultura naukowa i edukacja w wieku oświecenia — między modyfikacją a ciągłością

(Stanisław Janeczek)

Dzieje nauki w wieku XVIII (filozofia, matematyka, przyrodoznawstwo, historia, filologie, nauki społeczne, religioznawstwo i teologia). Treści i sposoby upowszechniania nauki — towarzystwa naukowe, wydawnictwa, biblioteki, muzea, prasa. Nauka a technologia, gospodarka i wojско. Model wychowania — kultura fizyczna, naukowa, moralna, artystyczna i religijna. Reformy szkolne na tle europejskim — podstawy instytucjonalne (organizacja, zarząd, finanse, pomieszczenia), nauczyciele, uczniowie, programy, podręczniki, tzw. popisy. Społeczny i państwowy kontekst kultury naukowej i edukacji. Dynamika przemian w nauce i edukacji — rewolucja czy asymilacja?

SEKCJA 6

Przemiany demograficzne i społeczne na ziemiach Rzeczypospolitej w XVIII stuleciu i w pierwszych dekadach wieku XIX

(Radosław Poniat)

Trwanie i zmiana struktur społecznych istniejących na ziemiach Rzeczypospolitej w XVIII wieku oraz na początku XIX stulecia. Procesy demograficzne. Społeczno-demograficzne i ekonomiczne aspekty funkcjonowania gospodarstw domowych. Stratyfikacja społeczna oraz jej postrzeganie. Preferowane będą referaty sytuujące procesy obserwowane w Rzeczypospolitej w szerszym kontekście europejskim i wykorzystujące dorobek teoretyczny nauk społecznych.

SEKCJA 7

Przemiany religijności i procesy sekularyzacyjne

(Sławomir Kościelak)

Stosunki wyznaniowe na ziemiach Rzeczypospolitej w XVIII wieku i pierwszych dekadach XIX stulecia. Przemiany religijności społeczności miejskich i wiejskich. Przejawy tzw. nowej pobożności na przełomie XVIII oraz XIX wieku. Procesy sekularyzacyjne jako zjawisko kulturowe, społeczne i filozoficzne. Sekularyzacja instytucjonalna.

SEKCJA 8

Miasto, przestrzenie i ich reprezentacje w świetle nowych idei

(Aleksandra Norkowska, Mikołaj Getka-Kenig)

Miasto w perspektywie idei oświecenia. Przestrzeń miejska, przestrzeń wiejska i zamieszkujące je wspólnoty. Urbanistyka, architektura i twórczość wizualno-przestrzenna w przeobrażeniach XVIII wieku oraz początków XIX stulecia. Sztuka i architektura wobec procesów przemian estetycznych, kulturowych, społecznych i politycznych.

Zwracamy się do wszystkich badaczy osiemnastego wieku z prośbą o zgłaszanie propozycji referatów lub komunikatów, które zostaną zaprezentowane w podanych sekcjach (prosimy o referaty zaplanowane na 20 min. i komunikaty o obj. do 10 tys. znaków).

Propozycje tematów wraz z krótkimi streszczeniami (do pół strony) prosimy przysyłać pocztą elektroniczną na adres kongres2016@o2.pl lub pocztą tradycyjną na adres Polskiego Towarzystwa Badań nad Wiekiem Osiemnastym (z dopiskiem: „Kongres”).

Termin nadsyłania zgłoszeń upływa 30 września 2015 r. Po ich uporządkowaniu, zgłoszenia zostaną przekazane Kierownikom sekcji, którzy w porozumieniu z Komitetem Organizacyjnym podejmą decyzje o ich zakwalifikowaniu do obrad Kongresu. Przewidujemy, że do końca grudnia 2015 roku uda się zakończyć procedurę wyboru propozycji referatów i komunikatów oraz ich przyporządkowania do poszczególnych sekcji. Wówczas będziemy mogli przekazać informacje o ich przyjęciu do programu obrad.

Wiosną 2016 r. zostanie Państwu rozesłany kolejny list, dotyczący programu Kongresu. Będzie on połączony z formularzem zgłoszenia udziału. Planowane wpisowe ma wynosić 300 zł oraz 150 zł dla doktorantów i studentów (kwoty te mogą ulec niewielkiej zmianie). Informujemy jednocześnie, że pisma okólne i wiadomości dotyczące Kongresu, a także działalności Polskiego Towarzystwa Badań nad Wiekiem Osiemnastym, są umieszczane na stronie internetowej PTBnWO (www.wiekosiemnasty.pl).

Kongres ma być z założenia głosem środowiska badaczy wieku XVIII, jego możliwie pełną artykulacją. Dlatego gorąco i serdecznie zapraszamy do wzięcia udziału w jego obradach!

Komitet Organizacyjny: prof. dr hab. Anna Grześkowiak-Krwawicz, prof. UAM dr hab. Barbara Judkowiak, prof. UAM dr hab. Maciej Forycki, prof. UAM dr hab. Michał Zwierzykowski, dr Maciej Parkitny.